

M 48 1/2

Ein Schatten schirmete nur neulich uns in Noth
In denen Fonten wir mit gülden Früchten lösthen
Der Schatten strouch er weicht / und scheint gar jäh
Die harte Trübals hitz uns aber näher zu
O! schwere Lection, ach! all zucharffe Noth!
Es hocket nun ins Grab vor vielen hin die Noth

Es ist des Klagens wech! stimm! Trauer Eien
Ihr Angen laßet ihr die heißen Tränen fließen
Den das Noth ist hart so man vernommen mühen
Ein all zu schwer Concert: Lamenten hört man
Loh Allerbitter doch der werthen Eiden fließen
Ein Echo ist Hülfreich zum Trost herinder gehen

So weicht den nun nicht mehr ist die Noth
Die Freude so Er hat verbietet uns die Noth
Und selbst der Hölste will das Noth ist uns vernommen
Aldo schickt man sich den nach Eiden schlüffen an!
Man traure mäßiglich / wir mühen alle Eiden
GOTT laß uns nur bey Ihm die Noth sein werden!!!

14
Een Christeligh
Lijpredikan

Öfwer

Ehen lille och na hoos Gudh Salige

Elizabeth Johans Dotter /

Ehrlige / achade och wälbetrodde /

Johan Erichsons / Stockholms
Sloz Boothällares älsfelige Dotter.

Hwilken Åhr 1638. then 17. Junij om Aftonen/
Klockan wedh 4. igenom ett hastigde och oförmodeligie
Dödsfall / sin Siäl Gudi sinom Skapare Saligen öfs
werantwardade. Och sedan then 21. Dagh i samma
Månadi medh Christelige och waanlige Ceremo-
nier vthi S. Clara Kyrkio i sit Hwälos-
rum nederfattes / &c.

Hällen aff

M. STEPHANO GALLIO,
h. K. M. Hoffpredikant.

Tryckt i Stockholm.

TEXTUS,

Act. 20: 7, 8, 9, 10, 11.

På en Sabbath / då Lärinn-
garna kommo til sammans til
at bryta Brödet / hade Paulus itte
Laal för them / efter han wille
annan Dagen färdas / och för-
drögde han Lalet in til Adnat:
Och mång Linnus woro bptänd i
Salen ther wij församlade wo-
rom. Så saet ther en Yngling
wchi itte Ynster / benämnd Luci-
us / och war förenagd aff swäär
Sömpn: Och wedh Paulus län-
ge talade / togh Sömpnen honom
så swärligen / at han föll nedh aff
2

TEXTUS.

Actor. 20: 7, 8, 9, 10, 11.

På en Sabbath / då Cärsjun
garna kommo til sammans til
at bryta Brödet / hade Paulus icke
Laal för them / effter han wille
annan Dagen färdas / och för-
drögde han Talet in til Widnat:
Och mång Ciuis woro optänd i
Salen ther wij församblade wo-
rom. Så satt ther en Yngling
vchi icke Fönster / benämnd Luci-
chus / och war förtynad aff swäär
Sömpn: Och wedh Paulus län-
ge talade / togh Sömpnen honom
så swärligen / at han föll nedh aff
2 tidse

tridje Botnen / och wardt opta-
gen döder. Lå steegh Paulus
nedh / och lade sigh på honom / och
togh omkring honom / och sade:
Warer icke bedröfwade / ty Siä-
len är ännu vchi honom / och hade
the then Ynglingen fram leswan-
des / och wero ther aff icke lütet
tröstade.

Ynglingen.

Exordium ex
Eccles. Cap. 9:
v. 12.

Hen wisse Salomon talar i sin Pre-
dikare Boof Cap. 9: 12. såthandes:
Och weet Menniskian icke sin
Tidh / vthan såsom Fiskarna
warda fångne medh een skade-
ligh Krook / och såsom Foglar-
na warda fångne medh Snarone / så warder
och Menniskian bortryckt i ondrom Tidh / när
han hasteligen öfwer henne kommer. Ther
medh lärde warder / huru een Menniskia här på Jor-
denne /

Quo, docet
Salom. inter

denne / icke allena måste sig beswära öfwer sine ^{alia vita gra-}
Luffi Korthet / ther nu een troddat Hund är / ^{sentu curu-}
Plal. 39: 7. en Stugge / Job. 8: 9. en Dams / ^{tionem, ut}
Jac. 4: 14. såsom och Seneca säger: Fluunt omnia ^{pula}
& rapiuntur fluminum more. Quicquid videt ^{1.}
currit cum tempore. ther är / all ting fara och för- ^{Brevitatem.}
flota som Watn. Och alt ther tu seer bortlöper medh ^{Epist. 67.}
Tiden.

Icke heller allena öfwer thes stora Elendige ^{Miseriam.}
heet / at ther fullt är medh Drolighet / Job. 14: 1.
medh Mäddo och Arbete / Plal. 90: 10. Ja / medh
tydel Vselheet och Elende / Syr. 20: 1. Gen. 47: 9.
så at Nemo est mortalium, qui gloriari possit, se Greg. Na-
hujus vitæ laborum & arumarum expertem e ^{zant. de}
vita discessisse, ther är / Ingen ibland alla Mennis ^{hum nat.}
skior är / som sig hatwer kunnat berömma / at han ^{Tom. 2.}
vthan Mäddo och Elende ifrån Werlden skild är / så ^{pag. 944.}
ger Gregor. Vthan Menniskian drages här och medh
ett stoort Djörshänd / så at han icke weet sin Tidh / ^{Et illius in-}
noleit fatum suum, hon weet icke sin Skäpnat / ^{certitudinem}
hwad Lycko eller Dlycko hwarje Daggh henne tillkoms ^{non min-}
dande warder. Hennes Dlycka är impen medh hen- ^{nam qd.}
ne / och likwål weet hon icke hwad warit hatwer / och
hoo kan säga henne hwad warda skal? Eccles. 8: 7.
och Cap. 10: 14. Hon weet at hon är dödeligh / effter
som allom Menniskiom är förelagdt een gång döb /
Heb. 9: 27. och ingen lefwer / then icke Döden seer /
Plal. 89: 49. Men när medh henne skee skal / weet ^{Mens hami-}
hon icke. Såsom Patriarken Isaac sade til sin Son ^{nam sati-}
Elsau / Så sade han / Jagh är worden gammal / och
A ij well

tridje Borten / och wardt vpre-
gen döder. Lå seegh Paulus
nedh / och lade sig på honom / och
toogh omkring honom / och sade:
Warer icke bedröfwade / ty Ska-
len är ännu vchi honom / och hade
the then Ynglingen fram lesware
des / och woro the aff icke lif-
tröftrade.

Ingången.

*Exortatio ex
Ezech. Cap. 37.
v. 12.*

Hen wijse Salomon talar i sin Pro-
verbia Doot Cap. 9: 12. såhandes:
Doh weel Meniskian icke sin
Tidh / vthan såsom Fiskarna
warda fångne medh een stude-
sligh Krook / och såsom Foglar-
na warda fångne medh Snarone / så warder
och Meniskian bortrecket i endem Tidh / när
han hasteligen öfwer henne kommer. The
medh lärde warder / huru een Meniskian går på Jere-
mies

*Quid docet
Salom. vider*

denne / icke allenast måtte sig beswära öfwer sin
Luffz Kortheet / thet nu een tvåår Hand är /
Psal 39: 7. en Skugge / Job. 8: 9. ett Damb /
Jac. 4: 14. såsom och Seneca säger: Fluunt omnia
& rapiuntur fluminum more. Quicquid vides
currit cum tempore. thet är / all ting fara och för-
flyta som Vatn. Och alt thet tu seer bortlöper medh
Tiden.

*alias vita pra-
sentis condi-
tiones, ut
puta
1.
Brevitatem.
Epist. 67.*

Icke heller allenast öfwer thes stora Elendig-
heet / at thet fullt är medh Droligheet / Job. 14: 1.
medh Nödo och Arbete / Psal. 90: 10. Ja / medh
tydel Vselheet och Elende / Syr. 20: 1. Gen. 47: 9.
så at Nemo est mortalium, qui gloriari possit, se
hujus vitæ laborum & ærumnarum expertem è
vitâ discessisse, thet är / Ingen ibland alla Menis-
skior är / som sig hafwer kunnat berömma / at han
vthan Nödo och Elende ifrån Verldenne skild är / så
ger Gregor. Vthan Meniskian drages här och medh
ett stoort Osörstånd / så at han icke weet sin Tidh /
necit fatum suum, hon weet icke sin Skäpnat /
hvad Lycko eller Dlycko hwarje Dag henne tillkyn-
dande warder. Hennes Dlycka är mycken medh hen-
ne; och likväl weet hon icke hvad varit hafwer / och
hoo kan säja henne hvad warda skal? Eccles. 8: 7.
och Cap. 10: 14. Hon weet at hon är dödeligh / effter
som allom Meniskiom är förelagdt een gång döds /
Heb. 9: 27. och ingen lesver / thet icke Döden seer /
Psal. 89: 49. Men när medh henne skee skal / weet
hon icke. Såsom Patriarken Isaac sade til sin Son
Esau / Sit sade han / Jagh är worden gammul / och
A q weet

Miseriam.

*Greg. Na-
zianz. de
hum. nat.
Tom. 2.
pag. 944.*

*Et illius in-
certitudinem
non mini-
mam esse.*

*Mens homi-
num fati*

Sortisq; futu-
ra nescia est.

weet icke när iagh skal döo/ Gen. 27: 2. Allså är
ether medh alla/ Menniskan weet icke sin Tjdh/
henne feelar icke allenast Rummet/ hwarest hon skal
döo; Icke allenast Tjden/när hon skal döo/vtan och
Sättet/ huru hon skal döo, såsom Poeten bekänner:

Sat. lib. 2.
Sylvar.

Nos miseri quibus unde dies suprema, quis ævi
Exitus incertum, quibus instet fulmen ab astris.

Elend är ljkväl Menniskan/
Som ey weet hvad som hända kan
Henne/ anten rå hon lesver/
Eller på hvad Sätt ether weder
Hon stillas kan.

Quod duabus
illustrat simi-
litudinibus
desumptis

1.
A piscibus
Qui ut hamo
latenti attra-
huntur.

2.
Ab avibus
que ut laqueo
sapiuntur.

Thetta förklarar nu Salomon ytterligare medh
tvänne ljknelser. Then första tager han aff Fis-
skarna / the ther i Vatnet omkring effter Födan
stamma/ och Rummen aff och ann ymsa; vnderfunda-
dom äro the i Diupet / vnderfundom på Grundet;
vnderfundom i Nâr / och vnderfundom i Siögar;
vnderfundom i tränga Sund och vnderfundom i två-
da Fiålar: Weta så intet aff / för år the i Hastigheet/
antingen vthi ene Kasso lycke/ Noot och Nâat inwes-
wade/ heller medh een skadeligh Krook häftade warda/
ther the rå fångne äro. Then andra tager han aff
Foglarna / som i Lufften omsväfwa / och sin Nâring
omsöka / the äro lustige medh Siungande / och förnö-
ta sin Tjdh medh stâidige Dwitterande / the weta heller
intet något aff / för år the medh Ljrn fastnade / igenom
något Skott dödade eller i ene Snaro oförmodeligen
snarde.

snarde blifwa / så är ether medh them bette. Iwen så lta hemom
tager wisse Wannen / är ether medh Menniskan / hon castus lxi
weet inter hvad henne i Werldene kan til hända falla / inopentat
intet heller weet hon / när / hwarest och hurulunda
hon får ether widh Pilas / vthan worden borerpet / rå
ether onde Tjden hasteligen öfwer henne kommer.
Hwilket Poeten effter Salomons Mening wol för-
fattat hafwer:

Nemo sua melius cognovit tempora mortis,
Quam pilces hamum quam grave vimen arces.
Sicut aves visco, pices capiuntur ab hamo:
Sic homo non canus rexia mortis adit.

Hel. Eoba. Hög
in Expart.
Ecl. m. 10.
pag. 429.

Som Fiskan medh bost. Iwen och Dödens stund/
Och Foglen fånges fast. Menniskan mangelund
Snart drabbas och tröcker
Medh annor mång Ducker.

Sådane medh många och långsamme Exempel nu
bewissa tillåter ey thesse korta Tjden vthan denna wår
S. lille Systers Elizabeth Johans Dotters nog-
sampt oss thetta til Betänktande ställer hwilkes unga och
qwicka Åre igenom ett hastigt och oförmodeligit
Dödsfall sig ändade / för år thet samma hon sat sine
älskelige Föräldrar een Dagelust / öfte hon them mån-
gen Tår och Pus: I thet hon stier frisk och weet aff
ingen Nödh / tagas hon medh Suckan vp och handes
ras dödh / så swykt fullt är Werldens Leswene.
Emedan nu Menniskan in et wissare år om sin Dö-
fo / vthan henne i ene Hoff thet Fall åkommer / hon intet
förmodat hade / och sådant / i allsamme Rantur hoos
Menniskioen gemeenligen aff sig föder / så at om

Applicatio.

Accidit in
pauca quod
non speratur
in anno.

A. H.

the

*hij futu-
rus est.*
weet icke när jagh skal döb/ Gen. 27. 1. *Mesi* är
thet medh alla/ Mennistian weet icke sin Tid/
honne seclar icke allenast Nummet/ hwars hon skal
döb; Icke allenast Tiden/när hon skal döb utan och
Sättet/ huru hon skal döb; såsom Poeten befämnar:

Sat. l. 1.
Sylvar.
Nos miseri quibus unde dies suprema quis erit
Exitus incertum, quibus inestet fulmen ab aethis.

Elend är löfwäl Mennistian/
Som ey weet hwad som hända kan
Henne/ anten så hon lefwer/
Eller på hwad Sätt thet wedder
Hon stillas kan.

*Quod dicitur
Castrat simi-
tudinis
de sumptu
1.
A piscibus
Quot homo
latenti attra-
hantur.
2.
Ab arbori-
bus que ut laquei
appantur.*
Dessa förklarar nu Salomon gesterligare medh
twänne liknelser. Den första tager han aff Fis-
starna / the thet i Watnet omkring effter Gådan
stamma/ och Nummen aff och ann ymsta; vnderstun-
dom äro the i Diuget / vnderstundom på Grundet;
vnderstundom i Nät / och vnderstundom i Sjögar;
vnderstundom i trånge Sund och vnderstundom i trån-
ge Fjälar: Weta så intet aff / för än the i hastighet
anringen vthi ene Raps Inäte/ Noe och Nät inwef-
trade/ heller medh een Skadlig Kroot häffrade warda/
thet the så fångne äro. Den andra tager han aff
Fogelarna/ som i Lufften omswäma/ och sin Näring
omsökta/ the äro lustige medh Stungande/ och föränd-
ta sin Tidh medh skidige Qwittrande/ the weta heller
intet något aff / för än the medh Lijn fastnade/ igenom
något Skott dödade eller i ene Snart oförmodeligen
snar.

snarde blifwa/ så är thet medh them wehe. *Aswen* så *Ita homines*
säger wise Mannen/ är thet medh Mennistian / hon *casibus saepe*
weet intet hwad henne i Werlden kan til hända falla/ *inopinatis ob-*
intet heller weet hon/ när/ hwarest och hurulunda *ruuntur.*
hon får thet widh stillas/ vthan warder bortryckt / så
thet onde Tiden hasteligen öfwer henne kommer.
Hwilket Poeten effter Salomons Mening wäl för-
fattat hafwer:

Nemo suæ melius cognovit tempora mortis,
Quam pisces hamum, quam grave vimen aves.
Sicut aves visco, pisces capiuntur ab hamo:
Sic homo non cautus recia mortis adit.

Hel. Eoba. Hef
in Exporit.
Eccl. mibi
pag. 429.

Som Fiffen medh hast / *Aswen* och Dödsens stund/
Och Foglen fånges fast: Mennistian margelund
Snart drabbat / och trycker
Medh annor mång Dlycker.

Sådant medh många och långsamma Exempel nu
bewissa/ tillåter ey thet korta Tiden vthan thetwa war
S. lille Systers Elizabeth Johans Dotters nog-
sampt oss thetta til Betänktande ställer hwilkes vnga och
quicka Åhr igenom ett hastigt och oförmodeligit
Dödsfall sig ändade / så at i thet samma hon satt sine
älskelige Föräldrar een Sgnelust/ öfke hon them män-
gen Tår och Pust: I thet hon stetter frisk och weet aff
ingen Nödh/ taget hon medh Suckan vp och handtes-
ras dödh/ så stygt fullt är Werldens Lewerne.
Emedan nu Mennistian intet wissare är om sin Dly-
ke vthan henne i ene Hoff thet Fall afkommer/ hon intet
förmodat hade / och sådant / såsamme Tankar hoos
Mennistionem gemeenligen aff sig söder / så at om
the

Applicatio.

*Accidit in
puncto, quod
non speratur
in anno.*

thet drabbar een annan / är man mäthta snabb thet om
 oetillbörligen döma / drabbar thet och enom stelff / seela
 icke heller galna Inbilningar hwadan sådane skal wa-
 ra kommit / heller omwiga Förslag huru sådane skal be-
 tas kunna / thet igenom een Menniska i sådana Tilstånd
 sigb offta emot Gudh / sin Nasta och sigb selfwan för-
 gräper / thet aff icke ringa Stada sölja plägar. Thet
 före wilkom wij nu thenna Orden medh hwar andre i
 HERRans Fruchtan / efter then Lägenheet wij nu ha-
 we / oss til Lärdom / Tröst och Förmaning betrachta / och
 thet aff thesse tw Stycken achta :

*Propositio bi-
 membris.*

1.

*Inopina Euti-
 chi praeipi-
 ratio.*

2.

*Ejusdem re-
 suscitatio.*

Thet första år / om thet hastiga och ynkeliga
 Dödsfall som sigb medh thenna Ynglingen
 Euticho vppå een Söndagh tildrog.

Thet andra år / om then Hjelp honom sted-
 de / huru han aff Apost. Paulo vppväckt bleff.

Sådane til Gudz Loff och wår egen Förbättring
 nu fruchtsamlingen vthföra och anamma / wille HER-
 ren Gudh oss sin Wälsnelse til förlåna / genom JE-
 sum Christum / **A M E N.**

Thet första Stycket.

*Pars prima
 duo continet
 membra.*

1.

*Tempus notat
 Sabbath.*

Thet första Stycket innefattar vpsi sigb två Puns-
 ter / 1. Om Tijden. 2. Om selfwa Fallet.
 Om Tijden / säger historien / at thet skedde på
 een Sabbath / så kommo Lärjungarna tilsamman at
 bryta Brödet / och Paulus hade ett Saal för them / ey
 han

han wille annan Dagen färdas / och Salet sin Pter
 dikan fördröge in til Widenatt. Här före nåmige
 giebada. 1. At Folket om Sabbathen kostar
 tillhopa kommit / och alla andra Synor som hwar och
 een för sigb hemma hade at beställa / tilbata
 Thetta påminner oss medh hwar Wördo och Betän-
 liande wij wåra Sabbather begi skolem / Remliga /
 så medh fremmande Wäkt och annor Hinder affhå-
 och oss och wåra the Dagar Gudh beke och händne helge.
 At thet tilbörigt är och Gudh behagligt / Sabbathen
 Dagen helga och så andra Beställningar beaktat /
 kunne wij noglampe aff then Ordning förnimma / som
 Gudh self ibland sit Folk i the gamla Testamentet
 om thes Helgande vprättade / thet om ibland annor
 Num klarligen finnes Exod. 20. 2. thet Gudh så talar /
 Tänk på Sabbathen Dagen at tu helgar ho-
 nom. Sex Dagar skal tu arbeta och göra alla tina
 Gärningar / men på stunde Dagenom är HERRans
 tins Gudz Sabbath / så skal tu intet Arbeta göra
 ey heller tin Son / ey heller tijn Dotter / ey heller tin
 Tjänare eller tijn Tjänarinna / ey heller tin Döt. eller
 tin Fremling som innan tijn Stadg Port är. Om
 thenna Stadgan hafwer Gudh på then Tiden så stult
 handena hållet / at ingom loffligt war någon Eld på
 Sabbathen i sine Boning vplända / vhan then som thet
 eller något annat Arbeta gjorde / han skulle Döden dö
 Exod. 35. 2. Sådome thet och sedan skedde / när en
 man / som Weed om Sabbathen hämpade / bleff
 han fast togen och in til Mosen och Aaron höfder / och
 efter dn så intet klarliga vstörpt war / hwar man medh
 honom göra skalle / bleff han sat i Fångelse / in til thes
 Gudh

thet drabbar een annan / är man mästa snabbt ett
 otillbörligen döma / drabbar thet och enom self / scla
 icke heller galna Inbilingar hwadan sådant skal
 ra kommit / heller ovisiga Förslag huru sådana sakbe-
 ras kunna / thet igenom een Menniska / sådana tillstånd
 sig offra emot Gudh / sin Nija och sig selfwan för-
 gräper / thet off icke ringa Skada sölja pågor. Thes
 före wilkom wij nu thenna Orden medh hwat ande i
 HERRans Fruchtan / effter then Lägenheet wij nu hafa
 we / oss til Lärdom / Tröst och Förmaning betrachte / och
 thet off thesse twi Stycken achta :

*Propositi-
 membra.*

1.
*Incipit Euan-
 gelii praecep-
 tatio.*

2.
*Ejusdem re-
 solutio.*

Thet första är / om thet hastiga och yntliga
 Dödsfall som sig medh thenna Ynglingar
 Euticho vppå een Söndagh tildrog.

Thet andra är / om then Hielt honom stede /
 huru han aff Apost. Paulo vprätt bleff.
 Sådant til Gudh loff och vår egen förbättring
 nu fruchtsamlingen och föra och anamma / wille HER-
 ren Gudh oss sin Wälsändelse til förlåna / genom JE-
 sum Christum / A M E N.

Thet första Stycket.

*Præmissa
 duo continet
 membra,*

1.
*Tempus notat
 Sabbathi.*

Thet första Stycket innefattar vbi sig twi Pär-
 tetter / 1. Om Tijden. 2. Om själens Fallet.
 Om Tijden / säger Historien / at thet skedd på
 een Sabbath / så kommo Lärjungarna tillsammans ut
 bröta Brödet / och Paulus hade ett Qual för thet /

han wille anhan Dagen färdas / och Talet eller Pre-
 diktan fördröjde in til Midnatt. Här höre wij twe-
 giehanda. 1. Ut Folket om Sabbathen hafwer
 tilhopa kommit / och alla andra Sysslor som hwar och
 een för sig hemma hade at beställa / tillbaka satte.
 Thetta påminner oss medh hwad Wördo och Betän-
 kande wij våra Sabbather begå skolom / Remliga /
 så medh fremmande Wärf och annor Hinder affstä /
 och oss och våra the Dagar Gudi heele och håldne helge.
 Ut thet tilböreligt är och Gudi behageligt / Sabbaths
 Dagen helga och så andra Bestälningar baakfättia /
 kunne wij nogslampt aff then Ordning förnimma / som
 Gudh self ibland sct Folk i thet gamla Testamentet
 om thes Helgande vprättade / thet om ibland annor
 Rum klarligen finnes Exod. 20:8. thet Gudh så talar :
 Tänk på Sabbaths Dagen at tu helgar ho-
 nom. Sex Dagar skal tu arbete och göra alla tjina
 Gärningar / men på stunde Dagenom är HERRans
 tins Gudz Sabbath / så skal tu intet Arbete göra /
 ey heller tin Son / ey heller tijn Dotter / ey heller tin
 Ziänare eller tijn Ziänarinno / ey heller tin Söf. eller
 tin Fremling som innan tijn Stads Port är. Sfwer
 thenna Stadgan hafwer Gudh på then Tijden så starkt
 handena hållet. at ingom loffligt war någon Geld på
 Sabbathen i sine Boning vprända / vthan then som thet
 eller något annat Arbete gjorde / han skulle Döden döds /
 Exod 35: 2. Såsom thet och sedan skedd / när en
 man fans / som Weedh om Sabbathen hämptade / bleff
 han fast tagen och in til Mosen och Aron haffder / och
 effter än så intet klarliga vtheryckt war / hwad man medh
 honom göra skulle / bleff han satt i Fångelse / in til thes
 Gudh

*Quo mone-
 mur. qua legi-
 tima sit Sab-
 bathi sanctifi-
 ficandi ratio.*

A.
*Ab operibus in
 convenientib.
 quibus mini-
 sterium Eccl.
 & cultus Di-
 vini impe-
 diuntur. ces-
 sandum.*

*Quod ex or-
 dinatione di-
 vina in popu-
 lo Dei colli-
 gere fas est.*

*Tam rigide,
 n. ab illo Sab-
 bathi sanctifi-
 cationem ex-
 egit, ne ignem
 in habitaculis
 accendere li-
 citum. Sed
 qui opus ali-
 quod in die Sab-
 bathi fecerit,*

*more plebs-
dus esset.*

*Queritur
quomodo
Christiani
huic de Sab-
batho prae-
cepto hodie ob-
stringantur,
cum inter um-
bras futuro-
rum recen-
seatur.*

Resp.

*Inter Sabbathi
1.*

*Ceremonia-
lia, pedago-
gica, &c. qua
solos Judaeos
concernunt.*

Et 2.

*Moralia qua
omnes omnino
homines ob-
stringunt di-
stinguendum.*

Gudh selff Domen gaff / och til Mose sade: Thet
Mannen skal Döden döo. Heela Menig-
heeten skal steena honom vth för Lågret. Altså
förde heela Menigheeten honom vth för Lågret / och ste-
nade honom ihäl / såsom HERren Mose budit hade /
Num. 15: 32, seq.

Nu kan väl een Christen Menniska tänkia och
säga: Hvad hafwom wij Christne medh then Jude-
ska Sabbathen beställa / effter som Paulus säger / at
wij oss intet Samwett öfwer bestända Helgedagar och
Sabbather göra skolom / thet är allenast Skuggan aff
thet som tilkommande war? Col. 2: 16. Thet til
swaras eensfälligen så. Thet är sande wij Christne
i thet nya Testamentet ärom intet bundne til then sun-
de Dagen ändeligen / eller then Judeiska Sabbathen /
then warade in til Bättringenes Tjdh / Heb. 9: 10.
Hwilken nu vnder Christo är kommen / och oss ifrån the
Stadgar stjhat / Gal. 4: 2. Dogliktwål ärom wij
Christne så mycket tilbundne / at ibland alla Dagar i
Weekone / wij juu een Dagh til wår Gudstjänst ordne.
Emedan wij icke mindre Wålgärningar i thet nya
Testamentet aff Gudh vndfånget hafwa / än Judarna
i thet gamla Testamentet. Fordrar altså wår Chris-
tendoms Plicht / at wij sompe för wår egen Skul. sompe
för andres / een Dagh i Weekone Gudi heligh
hålla / oss ifrån andra Årender Skilje / wår Christendom
oss påminne / och Gudz store Wålgärningar i andeligh
och lekammelig måtto bewijste medh gudelighe Hierta
tack sambligen ihogkomma / effter wij Menniskior för
wår stora Swagheet skul thet alla Dagar intet så til-
börligen göra kunne som wara skulle. Ty hafwer
så then

sa then Trostlöshet. Korstan aff eene Christlige Frö. Den Dom-
heet wiflorat och i Brunt för thet första Dagen i weekone / som wij kalla Söndag / Apoc. 1: 10. Och så sigt
thenne Dagen hafwer Gudh selff i alla Wendena in wår
Tjdh medh sonnerlige Underwät helgat / såsom 1. co. 1. co. 1. co.
thet betygat sågandes: Dies hęc Dominica tantis secretis
divinarum dispensationum mysterijs est conse-
crata, ut quicquid in ligno à Deo constitutum est
in terris, in hujus diei dignitate sit gestum. Söndagen
Söndagen är medh så store guddomlige Wätsk
ligheeter helgat / så at hwad sonnerligt aff wår
re på Jordenne sket är / är sket på thetne Dagen
och honom til Åtro. Thenne Dagen menar han
wara then första / på hwilken Gudh Werldens
Stapelse beqvante: Een stor deel aff Jüdenas
äro i then Meninge / at Nylarna på thetne Dagen
äro skapade: På thetne Dagen hafwer Noe Af-
f på ett Wårg i Armenien effter Syndsfloden stude-
nat: På thetne Dagen äro Israels Barn wth
gopet långlamma Erådrom / thet vnder the i långan
Tjdh warit hafwa / vthförde: På thetne Dagen som
Orolius föregifwer är Lagen Israels Barnom på
Wårgen Sinai gifwen: På thetne Dagen effter
Origenis Menning hafwer först Man regnat aff
Himmelen i Israels Lågre: Och thet som Christen-
heeten erdfeligast och wissast är / så är / at Kyffens
förste och Härligheetenes HERre Jesus
Christus på thetne Dagen effter myden vth-
stån den Wanda ifrån the Döda wppstån den är:
Lijflijgs resor på thetne Dagen bewijst såsom
B Lärjan

*marie platon
han ejde.*
 Gudh skiff Domen gaff / och til Moisesade: *Quarta
o uamala
Christiani
hanc de Sab-
bato prece-
pto hanc ob-
seruauerunt,
cum inter mo-
u futuro-
m recen-
satur.*
 Reip.
*Inter Sabbathi
1.
Circumcia-
lia, pelega-
gia, &c. que
sunt iulius
concernant,
Et 2.
Moralia que
omnes omnia
hominu ob-
seruauerunt
singulorum,*
 Gudh skal Döden döb, Heela Meniga
 heeten skal seena honom vth för Lägret, änga
 förde heela Menigheeten honom vth för Lägret, och äns
 nade honom ihäl / såsom HERREN Moyses budde /
 Num. 17; 32, 1eq.

så ehen Apostolische Kyrkian aff eene Christelige Frsk
 heet vthkorat och i Bruul förde then första Dagen i
 Beckone / som wij kalla Söndagh / Apoc. 1:10. Och
 denne Dagen hafwer Gudh selff i alla Werldenes
 Tider medh synnerlige Underwark helgat / såsom Leo
 thet betygar sätandes: Dies hæc Dominica tantis
 divinarum dispensationum mysterijs est conse-
 crata, ut quicquid in signe à Deo constitutum est
 in terris, in hujus diei dignitatem sit gestum.
 Söndagen är medh så store guddomlige Warks Hem-
 ligheet helgat / så at hwad synnerligit aff vår HER-
 re på Jordenne skede är / är skede på thenna Dagen
 och honom til Ahro. Denne Dagen menar han
 vara then första / på hwilken Gudh Werldenes
 Skapelse begynte; Een stor deel aff Fäderna
 äro i then Meninge / at Aglarna på thenne Dagen
 äro skapade; På thenne Dagen hafwer Noe Ark
 på ett Bärgh i Armenien effter Syndefloden stad-
 nat; På thenne Dagen äro Israels Barn vthur E-
 gypti långsamma Fråaldom / thet vnder the i långan
 Tidh varit hafwa / vthförde; På thenne Dagen som
 Orosius föregifwer / är Lagen Israels Barnom på
 Bärget Sinai giffwen; På thenne Dagen effter
 Origenis Menning hafwer först Man regnat aff
 Himmelen i Israels Läge; Och thet som Christens
 heeten trösteligast och wissast är / så är / at Lijffsens
 Förste och Härligheetenes HERRE JESUS
 Kristus på thenne Dagen effter mycken vth-
 ständen Wanda ifrån the Döda vphstånden är;
 Ithskjelige reesor på thenne Dagen beredi sig sinom
 B Lärjung

*Diem Domi-
nicam, Apo-
stoli & Aposto-
lici viri ha-
bendam san-
xerunt, & o-
mnem glo-
riam Judai-
ci Sabbati in
eam trans-
ferre decreve-
runt, Aug
Leo Papa
Serm. 75 de
die Domini-
co.
Eodem abse-
rente.
Patres.
Orosius.
Origenis.*

*Hic dies cum
ab ipso Deo
ita solenniter
sit consecratus
ab Apostolis ad
sanctifican-
dum destina-
tus. Deinde
unanimes
patrum suf-
fragio appro-
batus, & pu-
blicis Christia-
norum imp-
ediis & de-
cretis tandem
confirmatus.
nos ordinis &
decoris gratia
illum obser-
vare & honorifi-
care deceat.*

*Cujus cele-
bratio pro-
missiones ha-
bet largas.*

Lärjungom lefwande / och effter någre Weckors För-
lopp på thenna Dagen öfwer sine Apostlar then H.
Ande i synliga måtto vrbgutet / Act. 2: 1. **Wil** altså
intet annars tiåna / om wij then Christelige Kyrkio-
nes rätte Ledemoter eljest wara wille / ån at wij wåra
Sabbather helige hålle / them wördeligen celebrere,
all annor Årender / igenom hwilka Gudh kan waans-
åbras, then Christelige Kyrkian förargas / och wij self-
we fördårfwas / tå åndeligen tillbaka sättie / wibi H. Er-
rans huus tilhopa tråde / och thet eenhelleligen
Gudi för vndsågna Wålgårningar lofwe; honom wå-
re och Christenheetes Nöddorffter boosfårdeligen
föredrage; thet Guda troligen sötie / och thet wålför-
tiånta Dnda ödmuktigen affbedie; och altså alle til-
samman medh ett. Hierta / Siål och Sinne wår Chris-
tendoms Wårt / och Skyldige Gudstjänst Christeligen
förråtte. **Gör**om wij nu thet / så hafwom wij på
then eena Sådån hårliga Löfften / såsom Gudh sig
ther på förklarar / Esa. 56: 6. ther han säger: **Hwar**
och een som Sabbathen håller / så at han icke o-
helgar honom / wthan håller mitt Förbund fast: **The**
samma skal iagh hafwa til mitt H. Wårg / och glådja
them i mitt Wönehuus / och thetas Offer och Brånes
offer skola wara tacknemliga oppå mitt Altare. Och
Esa. 58: 13. säger han: **Om** tu wånder tijn Foot ifrån
Sabbathen / så at tu icke gör på tijnom Helgedagh
hwad som tigh tyckes / så skal thet kallas een lustigh
Sabbath til at helga och priffa H. Erren: **I**y så war-
der tu honom priffande / når tu icke gör tijnå Wågar /
eller warder funnen wibi thet som tigh tåckes eller thet
tu talar. **Altså** skal tu hafwa Lust i H. Errenom och
iagh

1. talar: **Efter** mitt Huus öde står / och hwar
och een hafar medh sino Hu: **Therfore** hafwer
Himmelen tilhållet Daggens öfwer eder / och Jor-
den sino Frucht / och iagh hafwer kallat Jerko öde
öfwer Land och Wårg öfwer Korn / Wijn / Öl / och
öfwer alle thet aff Jordens kommet / öfwer folk och
Fåå / och öfwer alle Hånders Arbete.

2. **Som** oss i thenne första Puncten föreslået
warder / så är / medh hwad Bysät och Gudstjänst een
Christen nyla Restamentens Sabbath helga skal. Här
står at Lärjungarna kommo till samman bruto Brödet
thet är the brukade thet H. Altarens Sacrament eller
H. Errens högwådige Natward / sedan at the medh
allo flift och brinnande hogh höde Dröet aff Pauli
Wunn. **Thetta** är thet förenempha / som man i Sab-
bathens helgande ochta skal / at man H. Errens Drö
sig i Lewnet til Lårdom / Moostgången til Dröft och
Siålarna til Saligheet guddeligen hdra och fatta måtte.
Iy behöfwer een Wenskia Underwising / så sin-
ner man then bisk i Guds Drö / **Iy** H. Errens Wit-
nebord åro wisse och göra the eensalliga wiffa / Plal.
19: 9. **Wibi** then 119. Plal. 7. 9. driffwer David then
Frågan huru een Yngling sin Wågh ostreffliga g
skal / tå swarar han och säger: **Når** han håller sig
effter titt Drö / thet gör een förståndigan /
104. **Kompa** och **Anså**chingar på / och caon om
B q

*Et
Maledictus
est in omni
transgressio-
ne
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.
78.
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.*

Lärjungom lefwande / och efter någe Wædas
 lopp på ihenna Dagen öfwer sijne Apostlar then
 Ande i spöliga måtto utgäuter / Act. 2: 1. *Et
 ab ipso Das
 us pleniter
 sa consecratu
 ab apostolo ad
 sanctifican-
 dum definiti-
 onem. Dicitur
 uas in omni
 g. utrum sit
 fructu esse
 hanc. Et po-
 hanc. Christu-
 muram imp.
 tibus et de-
 creta tandem
 confirmata.
 nis ordines
 decora gratia
 illam uter-
 re et honorifi-
 care docet.*
 Cujus cele-
 bratio pre-
 missima ha-
 betur.

lörjungom lefwande / och efter någe Wædas
 lopp på ihenna Dagen öfwer sijne Apostlar then
 Ande i spöliga måtto utgäuter / Act. 2: 1. *Et
 ab ipso Das
 us pleniter
 sa consecratu
 ab apostolo ad
 sanctifican-
 dum definiti-
 onem. Dicitur
 uas in omni
 g. utrum sit
 fructu esse
 hanc. Et po-
 hanc. Christu-
 muram imp.
 tibus et de-
 creta tandem
 confirmata.
 nis ordines
 decora gratia
 illam uter-
 re et honorifi-
 care docet.*
 Cujus cele-
 bratio pre-
 missima ha-
 betur.

iagh skal föra tigh öfwer högderna på Jordenne / och
 skal spissa tigh medh tins Faders Jacobs Urff: **Ey**
hEkrans Mun säger thet. Göröm wij och thet
 intet / så hafwom wij på then andra Sijdan gruf-
 welige Bndfjelsler / såsom hEkrans Gudh Hag-
 1: 10. talar: **Efter mitt Huus öde står / och hwar**
och een hafar medh sijnö Huse: Therfore hafwer
Himmelen ielhället Daggerna öfwer eder / och Jor-
den sijnä Fruchte / och iagh hafwer kallat Zorko både
öfwer Land och Bärgh / öfwer Korn / Wijn / Olfo och
öfwer alt thet aff Jordena kommer / öfwer Folk och
Fää / och öfwer alt Händers Arbete.

2. Som oss i thenne första Puncen förebället
 warder / så är / medh hwad Bysläar och Gudztjänst een
 Christen nya Testamengens Sabbath helga skal. Här
 står / at Lärjungarna kommo tillsammans brutto Brödet
 thet är / the brukade thet H. Altarens Sacrament eller
 hEkrans högwärdige Mattward / sedan at the medh
 allo Fljete och brinnande hogh hörde Ordet aff Pauli
 Munn. Thetta är thet förnempsta / som man i Sab-
 bathens Helgande ochta skal / at man hEkrans Ord
 sig i lefwernet til Lärdom / i Mootgången til Tröst och
 Siälarna til Saligheet gudeligen höra och fatta måtte.
 Ey behöfwer een Wrennistia Underwising / så fin-
 ner man then bäst i Gudz Ord / Ey hEkrans Wito-
 nesörd ärö wisse och göra the eenfalliga wissa / Plal.
 19: 9. Behi then 119. Plal. v. 9. drifwer Dawid then
 Frågan huru een Yngling sijn Wägh ostraffeliga gå
 skal / så swarar han och säger: När han håller sig
 efter titt Ord / thet gör een förständigän /
 7. 104. Komma och Ansächningar på / och enom om
 Tröst

Et
*Maledictio-
 nes infligit
 transgressori-
 bus.*

B.
*Ut vacui ab
 omnibus curis
 & actionibus
 secularibus ad
 exemplum
 piorum in pri-
 mitiva eccle-
 sia, convenia-
 mus ad fran-
 gendum pa-
 nem, & au-
 diendum ver-
 bum Dei,
 quod juxta
 veterum di-
 cterium, san-
 ctissimum est
 negotium.*

*Illud enim u-
tile est ad do-
ctrinam &
Correctionem,
ad consolati-
onem.
Ad illumina-
tionem.*

*Ad anima-
rum salutem.*

*Bernhard.
super Cant.
Serm. 85.*

*Hac nostra
sua est. ha
spirituales di-
uitia hac
curitas, si sic
nos ipsos mu-*

Eröst skoot Anglan blifwer / så är Gudz Ord som we-
derqwäcker och tröster / Psal. 119: 50. Säsom Judas-
na / Jerem. 15: 16. bekänna sägande: Lätt Ord håller
oss vppe / medan wij thet hafwe / och thet samma lätt
Ord är vår Hiertans Frögd och Tröst. Tycker een
Menniskia at hon är omweswat medh Mörker / then
sökje Gudz Ord / ty thet är ett Ljus på våra Wä-
gar och een Lyckta för våra Fötter / Psal. 119: 105.
säsom Apostelen Petrus 2. Epist. Cap. 1: 19. alla thet
til förmanar: Thet är ett fast Prophetiskt Ord /
i gören wäl at i achten thet på / som på ett klart
Ljus som skän vbi ett mörkt Rum / til thes at Mör-
gostiernan vpgår i edere Hierta. Om någon sin
Saligheet älskar / han hålle sig in til Gudz Ord. Ty
salige äro the som höra Gudz Ord och göma thet /
Luc. 11: 28. Anammer Ordet medh Sachemodiga-
heet / som i eder plantat är / ty thet kan edra Siäl-
lar saliga göra / Jac. 1: 21. Thetta och annat me-
ra hafwer then H. Läraren Bernh. tilhopa fattat /
thet han säger: Quærit anima verbum, cui con-
sentiat ad correctionem, quo illuminetur ad co-
gnitionem, cui innitatur ad virtutem, quo re-
formetur ad sapientiam, cui conformetur ad de-
corum, cui maritetur ad fecunditatem, quo
fruatür ad iucunditatem. Thet är Siälen söker
Ordet / hwilket thet til Rättelse tiänar / genom hwilket
hon vplöft warder til Kännedom / aff hwilket hon styr-
kes til Dygden / genom hwilket hon förnyas til Wifs-
dom / hwilket hon likt warder til Prydnan / hwilket
hon sammansogat warder til Fruchtsamheet / hwilket
hon och niute til Liuffligheet. Hälle nu förthenkul
hwar

hwar och een Christen sig til Sabbathens rätta Hela ^{namus per}
gande / så at han sig til ihuän andra ^{lecturam per}
drager som någon förargelse sig aff öda larna / och ^{audiam.}
allena sin Rätt och Hög thet på läggje / och han sin Sa- ^{per spiritua-}
ligheet affwarfamligen söker / thet igenom the Wärd- ^{le virtutem.}
Heren Gudh gifwit hafwer / fremjer / och allsånge ^{Christi bon-}
Psalmenens Fröhet Christeligen drutar. Bern. 10. in 2. cap.
gnæ audiendum, de rote suscipiendum, sollicitè Gen.
conservandum, quicquid ad animarum salutem
pertinet, säger Läraren Bernh. thet är / medh Wils ^{Bernhard. in}
ioghheet / så man höra / medh Gudeligheet annam- ^{die 17. ca.}
ma / och medh Hiertans Hög och Aldantände ^{& Pauli}
beställa alle thet som til Siälarnas Saligheet län- ^{Serm. 2.}
der. Thetta är then första Puncten i thet första
Syden.

Then andra Puncten talar om Fallet som så ^{11.}
hände. Thet om säger Læren så / at så folket ^{Colum reco-}
om Sabbathen för samblade woro / Ordet dras <sup>jet inspi-
tio / och Pauli Predikan börde / gick thet innet bättre sum & li-</sup>
aff / än en vng Person som så i Samqwendet medh ^{mentabilis,}
war / aff een swår Sömpn wardet betogen / och så thet
tyngd at han emot alles förmodan / Beträskap
och Byssat föll igenom ett Fönster och på Ga-
sone / så at the vptogo honom dodan / thet aff
icke ligen Angest / särdeles hoos them som honom något
woro åkompe / vthdrast / thet vthan twiffwel / många
ensaldigh många Zanlar gaff / hwi en sådana Docto
thenne vng Menniskian drabbat stulle / thet kan likt
wäl på een godh Wagh skadder war? Nummet /
thet the woro / war löffligt / thet hade Paulus si
B ij hwar

hwarken thet waree eller sådant sig förhaffde / som
skedde. Samarwendet war åhrligt och Chris-
teligit / in thet ånkade Paulum som en Ebristi Zån-
ne och hoos honom sin Christendoms Styrktio sökte;
Bysåtet war gudeligit / in förhenskul kommo the
tilhopa / at the Gudz Ord aff Pauli Mun måtte så hö-
ra. Och effter han andre Dagen wille fardas / drogde
the medh thetta Arbete in til Midnatt. **L**iffwål til-
drogh sig i thetta Rummet och ibland thetta Folke
een hastigh och oförmodeligh Dlycko / at een Yngling
faller sig til död; igenom Fönstret. Allså är
thet intet så Nytt / at gruswelige Fall vnderfundom
ibland frome och gudfruchtige Folk hända / effter then
Nåttfärdige måste mycket lida / Psal. 34: 20. Gudh
låter them mycken och stoor Ängest thet wederfaras / Psal.
71: 20. Sålom han sigh selff thet på förklarar / Jer.
25: 29. Sj / vthi them Stadenom som effter mitt
Nampn nämnd är / begynnar iagh til at plåga. Och
Apostel. Petrus säger / at Domen skal begynnas
på Gudz Huus / 1. Epist. 4: 17. Sålom alt thetta
Striffenes Exempel nogsampt bewäsa. Job war
en gudfruchtigh Man / som Gudh selff honom thet
Loffordet gifwer / at hans Lifle intet war i Landena så
from och så rättfärdigh som han war / Job. 1: 8. Liff-
wål råkade han i then Dlyckan at han icke allenast thet
goda aff sin Egendom måtte umbåra / vthan måtte och
spörja huru ynkeligen hans Barn woro om-
komne och aff ett Huus hasteligen ihjälslagne
och sönderkrossade / v. 17. **Ronung** Dawid war
en Man effter HERrans Hjerta / Actor. 13: 22.
Liffwål

Deo charissi-
mi, flagellis

Liffwål måste han mycket ondt vthå och mycken Do proximi
lycko igenom wandra. Han måtte vthi sin Huus lican,
gruswelige Fall höra / them han aldrig förmodat
hade: Dotteren Hamar blifwer skänd aff sin Bro-
der Amnon / 2. Sam. 13: 14. Sonen Amnon dräpen
aff sin Broder Absalon / v. 29. Absalon blifwer vps-
rorest emot sin gamla Fader / 2. Sam. 18: 10. thet
vthinnan han och kommer om Halsen / blifwer medh
Håret i een Set hängiande och medh tre Spesset ige-
nom vänder / 2. Sam. 18: 9. Flera sådanna äro innom
och vthan om then H. Strift fast många sinnandes /
the nogsampt oss för Sgonen ställa / huru fast ynke-
lige Fall vnderifden hoos the fromma och gud-
fruchtige sigh rådgaga / så at thet medh alles Jaa san-
nas som Poeten långt sedan talat hafwer:

Exemplis tragicis non caret ulla domus.

Ingen Slåcht och intet Huus man finner /
Ett Fallet sw (når Gudh vil) en hinner,

Hvilket så wij spörte / at sådanna hastiga / hårda och
oförmodeliga Fall vthi åhrlige och gudfruchtige Huus
hända / stole wij oss så mycket meera emot Nootgån-
gen i tidh fasta göra / Lyckones Ostadighet och Dö-
sens oförmodeliga Ankomst vthi goda Veretelse sta-
digde ånkia / betrachtandes: At antingen wij äre
vthe eller inne / stå eller gå / ligga eller sitta / följer oss
icke allenast många oförmodeliga Dlyckor i Nampn och häll-
vthan selfwa Döden hänger oss på Nackarna.

Ett tyckes wål / at ett Barn thet annu lifwet är /
och för Krafternas Omogenheet sigh intet wijda waga
hinner / så at thet intet längdt kan löpa / intet hallet högde
slåta;

hvarken the ware eller sådant sig författat / som
skede. Samawendet war ährligt och Chri-
steligit / to the älskade Paulum som en Christi Väna-
re och hoos honom sin Christendoms Sjelfva följ-
re. **Uppått** war gudeligit / to förhoppul komma the
tilhopa / at the Gudz Ord aff Pauli Man måtte följ-
ra. Och effier han andre Dagen wille förda / dröge
the med thetta Arbete in til Middnatt. **Lik** så
drogh sig i thetta Rummet och ibland thetta folk
een hastigh och oförmodeligh Dlycko / at een Ungling
faller sig til dödz igenom Fönstret. **Alte**
stet inder si Not. at grufvelige Fall underfundom
ibland fromt och gudfruchtige Folk hända / effier the
Närfärdige måste mycke lida. Psal. 34. 20. Gud
läter then moden och stor Angest wedersaras. Psal.
71. 20. Sijom han sig self the på förlarat. Jer.
27. 29. Sij vthi them Stadenom som effier mitt
Nampn nämnd är / beghnar iagh til at plaga. Och
Apostel. Petrus säger / at Domen skal beghnas
på Gudz Huus / 1. Epist. 4. 17. Sijom alle thetta
Striffenes Exempel noglamt följ. **Job** war
en gudfruchtig Man / som Gud self honom the
Loffordet gifwer / at hans Lyfte intet war i Landna så
from och särätfärdigh som han war / Job. 1. 8. **Lik**
väl räskade han i then Dlyckan at han icke allenast thet
goda aff sin Egendom måste vmbära / vthan måtte och
spörja huru ynkeligen hans Barn woro om-
komne och aff ett Huus hasteligen tillslagne.
och sönderkrossade / 1. 17. **Konung** David war
en Man effier Herrens Hjerta / 1. Kor. 13. 22.
Likhvil

Der chrij-
st. sagda

Likhvil måste han mycket onde vthå / och mycken ^{proximi.}
lycko igenom wandra. Han måtte vthi sine Huus ^{Hieron.}
grufvelige Fall höra / them han aldrig förmodat
hade: Dotteren Thamar blifwer skänd aff sin Bro-
der Amnon / 2. Sam. 13. 14. Sonen Amnon dräpen
aff sin Broder Absalon / v. 29. Absalon blifwer vps-
rorest emot sin gamla Fader / 2. Sam. 15. 10. thet
vthinna han och kommer om Halsen / blifwer medh
Håret i een Eck hängiande och medh tree Spetsset ige-
nom ränder / 2. Sam. 18. 9. Flera sådanna äro innan
och vthan om then H. Skrifte fast många sinhandes /
the nogsampt oss för Sgonen ställa / huru fast ynke-
lige Fall under tiden hoos the fromma och gud-
fruchtiga sig tildraga / så at thet medhalles Jaa san-
nas som Poeten långo sedan talat hafwer:

Exemplis tragicis non caret ulla domus.

Ingen Slächt och intet Huus man finner /
Ett Fallet iw (när Gudh wil) ey hinner.

Hvilket då wij spørje / at sådanna hastiga / hårda och
oförmodeliga Fall vthi ährlige och gudfruchtige Huus
hända / Kole wij oss så mycket meera emot Drottgän-
gen i tydh fasta göra / Lyckones Ostadigheet och Döds-
sens oförmodeliga Ankomst vthi goda Beredelse sta-
digde åtkänka / betrachtandes: At antingen wij äre
vthe eller inne / stå eller gå / liggie eller sitte / följer oss
icke allenast många otydige Dlyckor i Hampn och Håål-
vthan selfwa Döden hänger oss på Nackarna. ^{Mors ultima}
Ebet tyckes väl / at ett Barn thet ännu lätet är / ^{linea rerum.}
och för Kraffternas Omogenheet sig intet wijda väga
hinner / så at thet intet längde kan löpa / intet heller högde
flifwa:

Kläfwä; Liffwäl kan thet snart (när man minst thet på
 tänker) tilbåras / at thet Arm / Been eller någor annor
 ledemot illa söder / klemmer / eller och sönderbryter /
 ja / offra kan ske stelswa Halsen och thet medh Liffwet
 tilsätter. Sålom nu behoff thet wår S. lilla Sy-
 sters hastiga Exempel nogsampt see är. När een
 Wensiska i sin råtte naturliga Sömn är / tyckes hon
 hafwa sin Roligheet och säkert liggia / men wthi een
 Handwändning kan sigh ett Fall tildraga / at thet so-
 wande dödh ypragen warder / thet thet vplåfna Hi-
 storia oss för Sgonen ställer / och elstest Jhsosets Exem-
 pel wissar / 2. Sam. 4:5,6,7. Bredo wedh thet för-
 nimme wij esomofftast aff thet dageliga Wäsendet hu-
 ru omwif Wensiskan / til hwad Alder och Kloohheet
 hon och kommen är / om siet infallande Tilstånd siet /
 så at hon ey mächtat ett Fingeramon om sins Liff-
 längd sigh försäkra / wthan thet blifwer wedh thet som
 Apostelen Jacob Cap. 4:14. talar / säthandes: I we-
 ten icke hwad i Morgon skee kan. Ty hwad
 är edert Liff ett Damb är thet / som een liden tydh
 wahrat och sedan förswinner. Thet betygat och thet
 wisse Seneca:

Occurrunt a-
 nimo pereun-
 di mille figu-
 ra. Ovid.
 Epist. 10.

Seneca ex
 Tieste.

Nemo tam diuos habuit fauentes,
 Craftinum ut possit sibi polliceri,
 Res DEUS nostras celeri citatas
 Turbine uersat.

Ingen finnes så klook och kåck /
 Som sigh fast kan förlåta
 På siet Tilstånd ett Sgnableck /
 Om thet skal honom båta. Thersfore

Thersfore wil högde aff Nöden wåra / försäkte Admonitio ad
 ligen och waarsambliga wandra / at om så Hæren vigilanti-
 Guds kan räddas eene Wensiska någon Mootgång Nequa in-
 frendt eller bittiga / Natt eller Dagh tillficka / hon så i procedas ab-
 gods Beredelse finnas måtte. Sålom Christus self ^{matat}
 thet til förmanar / Marc. 13:33. säthande: Seer til
 waker och beder / ty i wreten icke när Tiden är.
 Sålom en Man thet thet drogh bort i fremmande
 Land / och låc blifwa siet huus / och gaff sina Dånare
 Macht / och hwarjom och enom sina Synlo / och bödh
 Drowacharen at han skulle waka. Waker för-
 thet / ty i wreten icke när Hausbenden kom-
 mer / aningen om Aftonen eller om Midnatt
 tydh / eller i Hönsegålden / eller om Morgo-
 nen / at om han kommer hasteliga icke skal finna
 der sofwande. Wen hwad iagh säger eder / thet säger
 iagh allom / Waker. Här kan och Poetens Pamin-
 nelse siet Rum hafwa / säthandes:

Fac prudenter agas, nam quæ tibi via putatur,
 Hæc tua mors, subireis calibus, esse potest.

Augst. ma-
 nual. cap. 3.

Wensiska see tigh wäl för / och tigh i acht
 At titt Liff til Döden faar medh Macht.

Wthi een Summa: Saligh är thet som waker
 och förwarar sina Kläder / at han icke går Naken och
 thet så see hans Stam / Apoc. 16:15. Thetta är thet
 första Stycket.

C Thet

Stiffa: Ligt vil kan the soart / när man mindt ha
tinter) tillbars / at the Arm. Deen eller väger om
Ledemet illa råder / stemmer / eller och fönterter
ja / ofta kan see själva Halsen och the med Ligt
tilläter. Såsom nu verff thet mit S. illa So
stets hastiga Exempel noglamp set är. När en
Wrenndia i sin råta naturliga Sköpa in verff
hastig sin Allighet och sätter sigga / men vil en
Handvinding kan sig ett Fall tilldrag / at the
wanda ddd utogen marder / thet thetma vil
stora of sig Dagen ställer / och elst. Nilsa
pel wår / 2. Sam. 4. 16. 7. Brede med thet
namne vil som offst off thet dagliga Wåter
tu omj Wrenndian / til hvad Alder och
hon och kommen är / om thet infallande Wåter
li at hon ty måjar ett Singerton om sine
lång sig försäkra / wgan thet Liffwer med thet
Apstelen Jacob Cap. 4. 14. talar / sågandes: In
ten icke hvad i Morgon see kan. Ligt
är edert Liff ett Damb är thet som en Liff
wår och sedan försvinner. Thet betogar och
offe Seneca:

Occurrunt a-
nim pertran-
da mille figu-
re. Cruch.
Eph. 10.

Seneca ex
Tysle.

Nemo tam diuos habuit fauentes,
Crastinum ut possit tibi polliceri,
Res Deus nostras celeri citatas
Turbinis verlat.

Ingen finnes så floot och flät
Som sig fast kan ställa
På sig Elshand ett Dynadlet /
Om thet stål honom båta.

Therfore wil högde off Nöden wata / för stichtes *Admonitio ad*
ligen och waaksambliga wandra / at om tå H. E. Ren *vigilantiam.*
Gudh kan tåckias eene Menniskio någon Wootgång *Ne quis im-*
seende eller bittiga / Natte eller Daggh tillstikka / hon tå i *providus ob-*
godh Beredelse finnas måtte. Såsom Christus self *natur.*
ther til förmanar / Marc. 13: 33. sågande: Seer til
waker och beder / ty i weten icke när Tijden är.
Såsom en Man then thet drogh bort i fremmande
Land / och lät blifwa sitt Huus / och gaff sina Zianare
Nacht / och hvarjom och enom sina Syglo / och böddh
Dorawachtaren at han skulle waka. Waker för
ehentful / ty i weten icke när Huusbonden kom-
mer / antingen om Aftonen eller om Midnag-
tygh / eller i Hönsegålden / eller om Morgo-
nen / at om han kommer hasteliga icke skal finna es-
der sofwande. Men hwad iagh säger eder / thet säger
iagh allom Waker. Här kan och Poetens Påmin-
nelse see Rum hafwa / så lydandes:

Fac prudenter agas. nam quæ tibi via putatur,
Hæc tua mors, subitis casibus, esse potest.

August. ma-
nual. cap. 3.

Menniskia see tigh wäl för / och tagh i ache
At titt Liff til Döden faar medh Nacht.
Behi een Summa: Saligh är then som waker
och förwarar sina Kläder / at han icke går Naken och
the så see hans Skam / Apoc. 16: 15. Thetta är thet
första Stycket.

C Thet

I het andra Stycket.

*Pars secunda
duobus expo-
nitur punctis.*

1.
*Gestus Pauli
depingit.*

*Mortuo
puero super-
incumbit.*

*Prophetarum
V. T. Exemp.
imitatus.*

I Erfattas i Puncter. 1. Seer på Pauli Uthåf-
wor. 2. Hans tröstelige Ord.

Om Uthåfsworna säger Texten / at så snare
Paulus förnam thet Fall som hände war / stegh han
nedh / lade sig på honom och togh omkring honom.
Gifwandes thet medh tillfånna tweggahanda: 1. Hwad
han wedh thetne Dlyckan gjorde. 2. Hwad han och
innet gjorde.

Thet han gjorde / så war; at han aff ett Chris-
teligit Medlidande strax nedergeck / och när han fann
Ynglingen dödan / lade han sig på honom och togh om-
kring honom. Thetta hafwer Apostelen effter the
gambla Propheters Bruuk i thet förra Testamentet
hället / såsom Elias: Då han sin Wärdinnes Son i
Zarpat dödh fann / räckte han sig öfwer Pilten / til thes
Piltens Siäl kom til honom igen och han Liff seck /
1 Reg. 17: 21. Ifwen så gjorde och Eliza medh sin
Wärdinnes Son i Sunem / then han och på sin Sång
dödh liggande öfwerkom / så lade han sig öfwer Pils-
ten / och lade sin Mun öfwer hans Mun / sina Ögon på
hans Ögon / sina Händer på hans Händer / och räckte
sig så vthöfwer honom til thes hans Kropp warde
warm / han stw reesfor prustade och sin Ögon vplåat /
och altså lefwande bleff / 2. Reg. 4: 34. Thet samma
gör här Paulus / och låter see medh thetne Omaker / huru
ondt thet gjorde honom / at thetne vnga Menniskan
vthi een sådan hastigh Dlycko / och hans Förwan-
ter vthi en sådan oförmodelig Sorg råka skulle.
Thet

Thet medh han lærer / huru een Christen Wärdinnes
sig förhålla skal / när hon sine Nastes ohäglige och for-
gesamma Tilstånd spörjer / Nemliga gråta med them
som gråta / Rom. 12: 15. Låta sig sine Nastes
Moorgång ägga / lifsa som hon wero hennes
egen / och altså ikläda sig såsom Gud / vthorade hel-
gon och älfeliga / Hiertans Barmhertighet /
Col. 3: 12. Hvilket betet draga hwars annars Dyr-
da inbördes Gal. 6: 2. Thet och H. Erken Gud sig
behaga låter / med the Deden han tolar / Hol. 6: 6.
Jagh hafwer Lust til Räkleet och icke til Öfver.
Så gjorde Propheten Esaias / när han sine Folt Dato
och elstundande Jämmer beaktat / 19 säger han: Går
ifrån mig / låter mig bitterliga gråta / särer icke
effter at hugnala mig öfwer mins Folks Dot-
ters Förföring / Cap. 22: 4. Sammalunda be-
wætes han aff Babels Dlycko / at hans Händer blef-
wo fulle medh Wärt och Angest begrep honom /
Cap. 21: 3. Så befänner och thet h. Apostelen Pan-
lus om sig / när han bestnade sina Stollmans Ju-
darnas Förlastelse / såhande: Jagh hafwer ena
sora Sorgh och ydliga Vino i mitt Herta.
Jagh hafwer self önkot mig vara doctastat ifrån
Christo / för mina Bröder skal / som mig köpliga skulle
åro / Rom. 9: 3. Cujus pectus tam ferreum, cu-
jus cor tam lapideum, ut gemitus non exprimat,
lachrimas non effundat, cum proximi vel amici
morbum vel interitum intuetur? Ut patienti
non compatiatur & dolentibus non condeolat.
Hwem skulle hafwa ett sådant Järnbröst / eller ett så
E h

Öber andra Sydd.

*Petrus hvarde
dubla expe-
nitas panta.*
1.
*Colus Pauli
äpang.*

F. Defatas i Puncker. 1. Eer på Pauli
1. mor. 2. Hans troförlige Dod.

Om Uthållerna sker Repen / si i
Paulus skenem thet Fall som handi nar / sig
med / lade sig på honom och tegh omkring
Oskandens thet med till ännu en ägghand
han med thet Dyrkan gjorde. 2. Hvar han
var gjorde.

**Det han gjorde / si war / at han aff en Öra
förlig Werdspande hrat nederget / och när han
Pangingen ddan / lade han sig på honom och tegh om-
kring honom. Detta hafwer Apostelen offer
gambia Propheeters Brauk i thet föra Wärdnes
Sonn / Wem Elias: Lå han sin Wärdnes Son
Zarpas dödh sanna / räkte han sig öfver Palm til thet
Wärdnes Säll kom til honom igen och han löff seck
1. Reg. 17. 21. Wem si gjorde och Elisa med sin
Wärdnes Son i Sannheten han och på sin Öra
dödh liggiande öfverkom / si lade han sig öfver
ten och lade sin Wan öfver hans Wan / si
hans Ögon / si hans Händer på hans Händer / och räde
sig si och öfver honom til thet Öra upplåde
worm / han sin reesor prufade och sin Öra upplåde
och allsi lefwande bleff / 2. Reg. 4. 34. Det sam-
gde här Paulus och läter se med thet Omakel
onde thet gjorde honom / at thet ena Wärdnes
och thet sådan hafstigh Önd / och hans Wärdnes
ter öf en sådan öförmödelig Örg rätta**

*Marta
pues hiper-
tumbis.*

*Propheeterna
V. I. Exor.
mita.*

Ther med han läter / huru een Christen Wärdnes
sig förhålla skal / när hon sins Nastes olägelige och förs-
samla Tilstånd spørjer / Nemliga / gråta med them
som gråta / Rom. 12: 15. **Låta sig hins Nastes**
Moogång ägåå / lika som hon woro hennes
egen / och allsi ikläda sig såsom Gudz vthlorade Hel-
gon och älskeliga / Hiertans Barmhertigheet /
Col. 3: 12. Hvilket heeter draga hwars annars Bör-
da inbördes / Gal. 6: 2. Ther och HERN Gudh sig
behaga läter / med the Orden han talar / Hof. 6: 6.
Jagh hafwer Lust til Kärleek och icke til Offer.
Så gjorde Propheeten Esaias / när han sine Folk Ynko
och tilstundande Jämmer betänkte / sy säger han: Går
ifrån mig / läter mig bitterliga gråta / forer icke
effter at hugswala mig öfwer mins Folks Dot-
ters Förstöring / Cap. 22: 4. Sammalunda be-
wektes han aff Babels Dlycko / at hans Händer blef-
wo fulle medh Wärd och Angest begrep honom /
Cap. 21: 3. Så bekänner och thet H. Apostelen Paulus
om sig / när han besinnade sine Skyllmäns Ju-
darnas Förkastelse / säjande: Jagh hafwer eena
stora Sorgh och ydkelige Wärd i mitt Hierta.
Jagh hafwer self önskat mig vara bortkastat ifrån
Christo / för mina Bröder Skal / som mig lögliga skylle
åro / Rom. 9: 3. Cujus pectus tam ferreum, cu-
jus cor tam lapideum, ut gemitus non exprimat,
lachrimas non effundat, cum proximi vel amici
morbium vel interitum intuetur? Ut patienti
non compatiatur & dolentibus non condoleat.
Hvem skulle hafwa ett sådant Järnbröst / eller ett så-
dant

*Christiano-
rum esse, alio-
rum homi-
num miseris
moveri.*

*Tanto quisq;
perfectior est,
quanto perfe-
tius sentis
dolores alie-
nos. Greg.
lib. Moral.*

*Jun. de mi-
lit. cond.
hum.*

... Suckan och Tårar / sigh /
vins Nastes och gode Wäns Siukdom eller annor Da
lägenheet icke skulle til Sinnes gå låta? Så at han
Medynkan ey hade medh then som lijder och Sorgh
medh then som förjer.

Quid non.

1.

Non insultat.

Sedan är och tänkwardigde thet Paulus in-
tet gjorde / hwilket består i treggihanda.
1. Gladde han sigh intet / när thenna Dlyes
kan hände / som een part Wrennistior aff een waans
artigh Natur för Sedh hafwa / the ther intet offtare
lee än Byy brinner / som man säga plagar: Allså tye
ker them gott wara / tå the sins Nastes Obestånd see
eller spörje; såsom Simej gjorde / när han hörde Ro
nung Dawidz forgeliga Lägenheet och hastiga Omby
te / och Absolon Regimentet yppenbarligen effter strafs
wade / och the til een hoop medh Krigz Folk aff Landet
Benen bracht / thet igenom Dawid icke allenast vthi
een Hiertans Bedröfwelse; vthan och i then Osäker
heet satter wardt / at han sit Konungzliga Säte låta /
och Flychtena på sina gamla Dagar tistaga måtte.
När han tå medh Barnahopen / sina Fiänare och nägre
aff Folket Gråtande kom til then Staden Bahutum /
hinte intet Simej tåfwa så länge Dawid inkom; vthan
han loyp vth emot honom / och trodde i Fågnan intet
än tå wäl / at thet skulle sandt wara som han sporde ha
de / medh mindre han thet sägo. Hwad Ord han tå brus
kade kan läsas 2. Sam. 16: 5. seq. Sådana böre betäns
ka / at Dlyckan intet närmare skyll är then ena än
then andra / och allså intet starkare Legdabress gif
wit then ena än then andra / vthan kallat then ena i
Dagh then andra i Morgon. Ty thet Dnda vnder
Solen /

*Pracipitem
mover fortuna
votam. Sc.
Hos premit,
hos elevat,
hos deijcit.*

Solen är almenneeligit när Wrennistior / Lecl. erigit
61. Therefore hafwa the Greter kallat henne com- Cigni in
mane naufragium. ett alment Steybrott / thet är så carus hami
dant / som ingen Wrennistia sigh frj från säga kan. res descend
Effter som een ond fund gör / at man all Gladje
förgårer / Syr. 11. 29. och för hwarjom annorlunda
om Affionen warda kan / än thet om Morgonen war /
hwilket alt medh hast skeer för Gudi. Syr. 12. 26. Ty
är thet ochristeligit / ja fast meera än omennisteligit /
när een Wrennistia för sigh och sina Medgängen nius
ter / tå öfwer en annan som Wroogängen medbrottos /
frögdar / låsta som han icke afwen så Wanckeligheet
och Lyckones Ofadigheet vnderkastat woro som an
dra. Thetta hafwa Hedningarna funnat beståna.
Såsom Demostenes säger: Ego illum plant sto
lidum iudico, qui, cum homo sit, homini fortu
nam exprobrat. Quomodo enim conuenit de
fortuna gloriari vel eam obicere alteri, illum,
qui ipse nesciat, an sibi constans, vel ad vespe
rum permanura sit, quamvis in praesentia se
quam optimi & felicissimi vitam agere putet.
Thet är / Jagh håller then alt för toofot som enom sin
Dlycko förbråa wil / icke minnandes at han och är en
Wrennistia som thes loyp och Omstiffte afwen så när
är som een annan. Ty huru wille thet råna sigh aff
sin Lycka stelff mycket sträppa / och enom androm sin
Dlycko wista / emedan han intet wisk är huru länge thet
wara kan / oansede han tå wedh then Tiden tryggat les
ter och wäl sitter. Heantie för then skul hwar och een
the Ord aff een Swensk Sång wanliga äro siungas.

G. 14. Ed

ins Nastes och gode Wäns Suckan och Färor / sig /
lägenheet icke skulle til Sinnes gå låta? Så at han
Medynkan ey hade medh then som lifder och Sorgh
medh then som förjer.

Quid non.

1.

Non insultat.

Sedan är och tänkwardigde thet Paulus in-
tet gjorde / hwilket består i treggihanda.

1. Gladde han sigh intet / när thenna Olyck-
kan hände / som een part Menniskior aff een waans-
artigh Natur för Sedh hafwa / the ther intet offiare
se än Byr brinner / som man säga plägar: Alls ätys
ker them gott wara / ta the sins Nastes Obestånd see
eller spörje; såsom Simej gjorde / när han hörde Ko-
nung Dawids sorgeliga Lägenheet och hastiga Omby-
te / och Absolon Regimentet vppenbarligen efftersträfs-
wade / och ther til een hoop medh Krigsfolk aff Landet
Benen bracht / ther igenom Dawid icke allenast vth-
een Hiertans Bedröfwelse; vthan och i then Osäker-
heet satter wardt / at han siet Konungliga Säte låta /
och Flychtena på sina gamla Dagar tiltaga måtte.
När han så medh Barnahopen / sina Fianare och någre
aff Folket Gråtande kom til then Staden Bahutim /
hinc intet Simej töfwa så länge Dawid infom; vthan
han lopp vth emot honom / och trodde i Fågna intet
än så wäl / at thet skulle sandt wara som han sporde ha-
de / medh mindre han thet sägo. Hwad Ord han så brus-
kade kan läsas 2. Sam. 16: 5. seq. Sådana böre betän-
ka / at Olyckan intet närmare sthll är then ena än
then andra / och alls intet starkare Legdabress gif-
wit then ena än then andra / vthan nalkas then ena i
Dagh then andra i Morgon. Ty thet Onda vnder
Solen /

Præcipitem
mouet fortuna
rotam, &c.
Hos premis-
hos elevat,
hos deicit.

Solen / är almenneligit när Menniskior / Eccl. erigit illos.
6: 1. Thersfore hafwa the Greker kallat henne com- Cogit & in
mune naufragium, ett alment Skepbrott / thet är så- varios homi-
dant / som ingen Menniskia sigh frij från sätta kan. nes descende-
Effter som een ond stund gör / at man all Glädje re casus,
förgäter / Syr. 11: 29. och för hwarjom annorlunda
om Afftonen warda kan / än thet om Morgonen war /
hwilket alt medh hast skeer för Gudi. Syr. 18: 26. Ty
är thet ochristeligit / ja fast meera än omenniskeligit /
när een Menniskia för sigh och sina Medgängen niu-
ter / ta / öfwer en annan som Mootgängen medbrottas /
frögdar / låta som hon icke äfwen så Wankeligheeten
och Lyckones Ostadigheet vnderkastat woro som an-
dra. Thetta hafwa Hedningarna kunnat besinna.
Såsom Demostenes säger: Ego illum planè sto-
lidum judico, qui, cum homo sit, homini fortu-
nam exprobrat. Quomodo enim convenit de
fortuna gloriari vel eam obicere alteri, illum,
qui ipse nesciat, an sibi constans, vel ad vespe-
rum permanens sit, quamvis in præsentia se-
quam optimi & felicissimi vitam agere putet.
Thet är / Jagh håller then alt för tofot som enom sijn
Olycko förbråå wil / icke minnandes at han och är een
Menniskia som thes Lopp och Omstiffte äfwen så när
är som een annan. Ty huru wille thet rjma sigh aff
sin Lycka stelff mycket skrappa / och enom androm sijn
Olycko wista / emedan han intet wist är huru länge thet
wara kan / oansedt han så wedh then Tjden trygger les-
wer och wäl stter. Itänkie förthenstul hwar och een
the Ord aff een Swensk Sång wanliga åro sjungas.

Nomini obje-
ceris calami-
tatem, com-
munis enim
fortuna est,
& quid futu-
rum sit, non
liquet. Iov.

E ij

Ed

2.
Nihil pra-
tendit.

Felix anima
quam Dei
pietas respi-
cit, & per-
severantia
producit.
August.

Tu skalt en glädjas wedh annars Fall/
När Hiulet sigh wänder är tijn Lycka all:
Ty mången haår wål tilsförenne mått/
Som nu är nedfallen och måst gifwit tapp.

2. Brsächtar han sigh intet / a. Hwar-
ken aff Arbetet som han rå före hade (thet högnödigare
wara tycktes / eene Menniskios Siäl igenom Predi-
kati om Christo til Saligheeten fordra / än een til sin
lekamliga Hells hielpa. Så meenar Nazianzens
i thet han säger: Christiani est, plus pro anima
quam pro corpore laborare, thet är / Een Christen
bör meera om Siälen / än om Kroppen bekymrat wara.
Thet biffaller then H. Chrysofotomus säffandes: Nil
pendamus praesentia: Sed quaramus semper
manentia, sufficientia, & vicissitudinem nesci-
entia, Sködom intet så mycket thetta flychtiga: B:han
meera / i allo / hogoms effter thet stadiga / fullomliga och
warachtiga. Och thet är som Christi Kyrtio så my-
ket ombeder:

O Gudh tu äst ännu så ruf
Som tu hafwer warit erwinmerligh
Mitt Hopp står alt til tigh /
Lät min Siäl altidh richa sigh
Så hafwer iagh nogh erwinmerligh.

b. Ty heller förewände han sin hastiga Keeså
han then andra dagen företaga skulle. Ty på eet Rum
längje eller städige stilla steta / gaff intet så hans Em-
bete medh. B:han såsom the andra Christi Apoklar
la llad

fallade word / at gå i hela Werlden och predika
wangelium: Så warde och han kallat. Sålom then
H. Andra honom och fördels thet til affskide hafwer /
Aktor. 13: 2. Thet Apostelen och self bekänner sig
wara (månge) Hedningars Apostel / Lärare och Pre-
dikare / 1. Tim. 2: 7. 2. Tim. 1: 11.

3. Hafwer icke heller Apostelen om thenna
Ynglingen någon wrång och förwetten Dom
fåll / fast han wih thetta hastiga / och allom oförmed-
liga Dödsfallet rå råfode. Sålom många heeta Hus-
wuden och ofsdige hiernar och offta förnumma lära /
hwilkom intet Demar selas / när någon Sorgh wih
rens äbrligh Wans huus eller Släkte inrättor / at skul-
den rå hoos then / och rå i thet icke wara måste. Is
skedde för then Drifaten och rå för en annan / rå wöle
thet och rå ett annat. Sålom Christi Lärjungar glori-
de Joh 19: 7. När Jesus / en gång / en Wan sann / som
blind hade född waret / strax thet förnummo / sego
the fram medh sin Mening / frågandes: Hwiltan
syndat hafwer thenne eller hans föräldrar /
effter then Dnckon honom drabbat hafwer?
Sådana Dom gillade Jesus intet / wih an sade: Hwar-
ken hafwer thenna syndat eller hans föräldrar / Wen
på thet Gudh Wärl på honom skulle yppenbaras. All-
så skedde när Job wih then hastiga Dnckan kommen
war / at hans Egendom borta / hans Barn döde / han
self / iffrån Footabället wih til Hiehan aff Bölder och
onde Säär wih skor Wärl / Sorgh och Sweda satt /
hafwa hans Wänner ingolunda sigh annat inbilla wä-
lat / än han mycket onde måtte gjorde hafwa / effter
Wootgången mera honom än andra wihfånge / så
sem

To skal en glädjas wedhannas fall
När Hulet sigh wänder der upp
To mången haar to all tidher om måst
Som nu är nedfallen och måst giffu

2. Brädfiar han sighitt / 2. han
aff Arbetet som han så före hade / (han) (hade)
wara tades / ene Memmities Gäll igen
tan om Christo til Sällskapet forta / så en
letamliga hells helpa. Så meran Nazian
i thet han säger: Christiani est, plus pro
quam pro corpore laborare, thet är / (han)
bör mera om Själän än om Kroppens behöfver
Thet bifaller thet h. Chrysolomus läp
pendamus presentia: Sed queramus les
manentia, sufficientia, & vicissitudines
entia, Skötom intet så mycket thet sigh
mera / i alla / hogsoms effier thet sigh
marachiga. Och thet är som Christi Gesta
tet omboder:

O Gudh in äls ämna så wäl
Som tu hafwer varit enimmertig
Mit hopp står alltid sigh
Lät min Själ alltid rätta sigh
Så hafwer jagh medh enimmertig

b. So heller förem ände han sigh
han thet andra dagen företaga sigh. To på ett
lagie eller sådant stilla stann aff intet så
bete medh. Bhan såsom de andra Christi

kallade woro / at gå i heela Werlden och predika
wangelium: Så warde och han kallat. Sålom thet
h. Andra honom och särdeles thet til affskilde hafwer /
Aktor. 13: 2. Thet Apostelen och selff bekänner sig
wara (måne) Hedningars Apostel / Lärare och Pres
dikare / 1. Tim. 2: 7. 2. Tim. 1: 11.

3. Hafwer icke heller Apostelen om thenna
Ynglingen någon wrång och förweten Dom
säl / fast han wih thetta hastiga / och allom oförmode
liga Dödfallet så råkade. Sålom måne heeta Hus
wuden och ofödigie Hiernar och offta förnimma läta /
hwilkom intet Domar felas / när någon Sorgh wih
eens ährligh Mans Huus eller Slächt inrättar / at skul
len så hoos thet / och så i thet icke wara måste. Så
skedde för thet Orsaken och så för een annan / så wöl
thet och så ett annat. Sålom Christi Lärjungar giord
de Joh 19: 1. När Jesus / en gång / en Man sann / som
blind hade född waret / strax thet förnummo / stego
the fram medh sin Mening / frågandes: Hwilken
syndat hafwer thetne eller hans Föräldrar /
effier thet Dlyckon honom drabbat hafwer?
Sådana Dom gillade Jesus intet / wihan sade: Hwar
ken hafwer thetne syndat eller hans Föräldrar / Men
på thet Gudz Wärl på honom skulle wppenbaras. All
så skedde när Job wih thet hastiga Dlyckan kommen
war / at hans Egendom borta / hans Barn döde / han
selff / ifrån Footabället vp til. Hiehan aff Bölder och
onde Säär wih stoor Wärl / Sorgh och Sweda satt:
hafwa hans Wänner ingalunda sigh annat inbilla w
lat / än han mycket onde måtte giorde hafwa / effier
Wootgängen meera honom än andra wedhängde / så
som.

3.
Non temere
judicat.

som Eliphas aff Them an til honom och sade: Din
 Ondsko är fast stoor/ och vppå din Rättfärdig-
 heet är ingen Enda. Tu hafwer taget aff tis-
 nom Broder Pant vthan Saak: Tu hafwer draget
 Kläderna aff then nakota: Tu hafwer icke gifwit then
 trötta Wain dricka: Tu hafwer nefat then hungroga
 titt Brödd: Tu hafwer brukat Wäld i Landena/ och
 bodt ther inne medh stoor Pråäl. Enkiör hafwer tu lå-
 gå ohulpna och sönderbrutet the Faderlöfas Armar.
 Thersföre äst tu omwefwat medh Snaro/ och
 Fruchtan hafwer tigh hasteliga försträckt/
 Job. 22: 5. seq.

*Nihil est te-
 meritate tur-
 pius, nec quic-
 quam, tam
 indignum sa-
 pientis gravi-
 tate et con-
 stantia, quam
 aut falsum
 sentire aut
 quod non satis
 explorare per-
 ceptum sit et
 cognitum sine
 ulla dubita-
 tione obijcere.
 Cic. de Nat.
 Deorum.*

Men sådana obillige Domar tiänar Christnom
 platt intet. Säsom Paulus sigt i then Mening klare
 märkla låter i thet han säger: Rom. 14: 10. Hwtj
 dömer tu din Broder? Eller tu andra/ hwitj
 förachtar tu din Broder? Wij måste alle stå
 för Christi Domstool/ och hwar och een aff oss
 göra Gudi Räkenskap för sigt stelff. Eljest
 feela offta sådana Dommar/ By thet wedersars så then
 eena som then andra/ then rättfärdiga som then orätt-
 färdiga/ then goda och reena som then oreena: Them
 som offerar/ som honom som intet offerar. Säsom thet
 går them goda/ så går thet och Syndarom säsom Meens-
 edarom går/ så går och honom som Eeden fruchtat/
 Eccles. 9: 2. Ther aff kommer thet/ at een dödeligh
 Meniskios Tankta offta och i många feelar/ Sap 9: 14.
 Thersföre när man så hörer någon Dlyckd hoos
 någrom/ synnerligen them Gudfruchtigom oförmode-
 ligen wara insällen/ antingen medh Siuldom/ annor
 Moos

Moorgång eller Dödsfall som nu thet gångne fele
 är/ så måste man intet all för lätt på Tullen wara oräp-
 ga Domarskrar therom sälla och Saken medhen aff-
 wogh Mening hvt och tigt wrängia vthan weta at thet
 kommer altsammans aff Gudh/ Lycka och O-
 lycka/ Giff och Dödh/ Forti adom och Rätt dom/ Syr.
 11: 14. Jo hwarthen ond eller gott kommer vthan
 hans Befalning Thren. 328. Jete lesfwer Meens-
 kian sigt selfwom/ och icke dödr hon sigt selfwom/
 Rom. 14: 7. vthan säsom hon hafwer sin Tjdh at fö-
 das/ så hafwer hon och sin Tjdh at leswa och dödr/
 Eccles. 3: 2. Syr. 37: 28. Sect. secund.
 David Psal. 31: 15. ther han säger: **H**Erre min
 Tjdh står i tjna Händer. Ther medh och of-
 werrens stämmer Job 14: 5. medh thessa Ord: Men-
 niskian hafwer sin förelagda Tjdh/ hennes Mä-
 naders Taal är när tigh. Tu hafwer satt henne ett
 Måäl före/ ther öfwer warder hon icke gängandes.
 Hafwer nu Meniskian sin förelagda Tjdh haru
 länge hon leswa Psal? Sär hennes Tjdh vthi Gudh
 Händer? Hwem wil så sin Hierna medh ofödigt Hus-
 wudibrot ther öfwer mycket i blödt lägga/ om Gudh
 vnga eller gamla/ små eller store/ sendt eller bitliga em
 Dlyckd rädes tillfynda eller genom ett hastigt Dödh-
 fall på ett eller annat Sätt sådan falla. Wänne han
 intet bäst weta? Wänne han och intet råda göra hwad
 han wil? Hwad är så Meniskian/ at hon något wil
 ställa/ hans Wiltta emottå/ och medh honom tråta?
 Rom 9: 9. Illa quæ ignoramus & scire non pos-
 sumus, judicare penitus non debemus, Ther mō
 intet förstå och intet wäl kunna oss vthreda på/ måste
 D

son Eliphas off Heman til honom och säger
Dudsto är fast stor och vppå sin Kläder
heet är ingen Enda. Tu hafwer tagit af
nom Broder Pant vthan Saak: Tu hafwer
Kläderna off then nakota: Tu hafwer icke
tröta Wän dricka: Tu hafwer netat igen
titt Dröb: Tu hafwer befat Wäd i Landet
bodi ther inne medh hoort Prääl. Entlo hafwer
gå öhulpa och sönderbrutit the Foderlösas
Therfore äst tu omvessvat medh Smär
Fruchtan hafwer tigh hasteliga skett
Job. 2. 1. 5. 9.

Men sådana obillige Domar tånar
plott inet. Sijom Paulus sig i then Men
märka åter i thet han säger: Rom. 14: 10.
dömer tu tin Broder? Eller tu andra
förachtar tu tin Broder? Wij måste
för Christi Domstool och hvar och een
göra Gudi Räkenskap för sig self.
feela offia sådana Dommar. By thet medersas
eena som then andra / then rättfärdiga som then
särddiga / then goda och rena som then otte
som offerar / som honom som iniet offerar. Sijom
går then goda / så går thet och Söndarom / sijom
edarom går / så går och honom som
Eoccl. 1. 9: 2. Ther off kommer thet
Menniskios Ranta offia och i många
Therfore när man så häret någon
någon / synneligen them Gudfruchtigom
ligen vara infallen / aningen medh
Mots

Moorgång eller Dödzfall / som nu thetne gängen stede
är / så måste man iniet alt för lätt på Tylen vara ottdi
ga Domar strax ther om fälla och Saken medh een aff
wogh Wening hge och thet wrängia / vthan weta at thet
Kommer altsammans aff Gudz / Lycka och D
lycka / Luff och Döb / Fattigdom och Rikedom / Syr.
11: 14. Ja hvarken vndt eller goft kommer vthan
hans Befalning / Threa. 3: 38. Icke lesver Menn
skian sig selfvom / och icke döör hon sig selfvom /
Rom. 14: 7. vthan såsom hon hafwer sin Tjdh at fö
das / så hafwer hon och sin Tjdh at leswa och döb /
Eccles. 3: 2. Syr. 37: 28. Sect. secund. Ther på seer
David Psal. 31: 16. ther han säger: HERRE min
Tjdh står i tjna Händer. Ther medh och öf
wereens stämmer Job 14: 5. medh thessa Ord: Men
niskian hafwer sin förelagda Tjdh / hennes Mä
naders Zaal är när tigh. Tu hafwer satt henne ett
Mål före / ther öfwer warder hon icke gängandes.

Hafwer nu Menniskian sin förelagda Tjdh huru
länge hon leswa skal? Står hennes Tjdh vbi Gudz
Händer? Hwem wil så sin Hierna medh ottdige Hus
vudibrot ther öfwer mycket i blödt lägga / om Gudz
vnga eller gambia / små eller store / sende eller bittiga een
Dlycko täckes tillfynda eller genom ett hastige Dödz
fall på ett eller annat Sätt hädan kalla. Wänne han
iniet bäst weta? Wänne han och iniet råda göra hwad
han wil? Hwad är så Menniskian / at hon något wil
skylla / hans Wilsa emotstå / och medh honom tråta?
Rom 9: 19. illa quæ ignoramus & scire non pos
sumus, iudicare penitus non debemus, Ther wij
iniet förstå och iniet wäl kunna oss vthreda på / måste
wij

Serm. 202.
de temporis.

Wij icke läcceligen omdöma säger then H. Läraren Augustinus. Affstä een Christen förthen skul medh then Waanarten/ Ne divina potestati, sub cuius examine causa adhuc pendet, injuriam facere videamur, si illius iudicium nostro vellemus iudicio pravenire. Låtom oss nu icke mera döma hwar annan/Rom. 14:13. Dömer intet för än tjdh är/ til thes HÆren kommer/ förmanar Apostelen Paulus 1. Cor. 4: 5:

II.
Verba comprehendit.
Qua non sunt improbatu,
non enim maiorem simpliciter prohibuit.

Then andra Puncten i thetta andra Seydet författar Apostelens Ord: Warer icke bedröfwade. Ther medh ogillar han intet the Beweckelser Menniskiorna sin emellan öfwer hwar andra vthi sådana dödeliga Tilfällen hafwa plåga. Ly öfwer een dödan plågar man gråta / effter han icke meera hafwer liuset, säger Syrach Cap. 22:10. Hållt/når någrom emellan något liuffsigie / troget och stadigt Umgånge warer hafwer/ och thet igenom itt hastigt Dödsfall vplöst blifwer/är thet icke obilligt at the återleffde then förra goda Wånskapen åtänkie/ sin trogne Kärleek förnimme/ och icke then strax medh sins Wåns Luff vthstöka låta/ såsom hoos sombligom för een gamla Latiniske Versen:

Post mortis morsum vertit dilectio dorsum.

Så snart een medh Mullene höljies/
Strax Kärleek/ Troo och Luffte döljies.

Emot thetta förmanar Syr. 38: 16. sågandes:
Min Son när een dödr så begråat honom/ och
beklaga

beklaga tigh såsom then thet stor Sorgh sår
hafwer/ tu skal gråta bitterliga och herteliga
bedröfwat vara / och Klagogråd hålla ther
effter som han warer hafwer. Och sonneligen ^{Qua erden}
när thenne Stulnan på något ynkeligt Sår sig til ^{ter diligens}
drager och in om Tröskelen och Sängebrådet sig tråns ^{habita, gratia}
ger/ så är låinet Under at the som närmest medh nå ^{ter suffra-}
got sårdels Kärleek Vand sammanfotte åro / then ^{mas amisa}
sig til Hiertat gå låta. Såsom Patriarken Jacob ^{Greg. moral.}
gjorde. Lå han sporde sin Son Joseph ynkeligen vara
omkommen/ siel see hans Kiortel medh Blodh öfwer
stänkt/ och intet annat wetta lunde/ än han off Wils
diur ihålligswen war; Så reeff han sina Kläder/
swepte een Säck om sina Länder och sorgde sin Son
i een långan tjdh/ Gen. 37:34. Men så skola ^{Sed consolati}
liffwål Christen folk sig vthi sådana Lögenbetter ^{tu & eri-}
deligen förhålla/ så at the måtteligen sörja/ och icke ^{gentis.}
allt förmycket öfwer een Dödan gråta / th han ^{Quibus mo-}
är til Noo kommen/ Syr. 22:11. The skola icke ^{derationem}
sörja som Hedningarna hwille intet Hopp hafwa/ ^{luctus fructere}
1. Thels. 4:13. Ly om än sig wycket och illa ^{& spem sub-}
Käffwa wil/ så gör han intet annat/ än vplåtter sig ^{sequantur. ex}
emot HÆren Gudh som Menniskiorna döb låter/ ^{refusatione.}
och Menniskiors Varn til sig kallat/ Psal. 90:13. Han valnit,
skadar sig selfwan/ ty ett bedröfwat Sinne vthtore
kar Venen/ Prov. 17:22. off Sorgh kommer Döden/
och Hiertans Angst förswagar Kraffterna/ Syr. 38:12.
Kan och intet ther medh vthbråta/ eller the fram-
ledne til Lufft igen bielpa/ som then H. Läraren Chry. ^{Hom. 4 de}
Collt. säger: Tamerli mundus deheat omnis, ne ^{punit, Tom. 7}
quaquam

Serm. 102.
de tempore.

Wij icke lätteligen omdöma säger then H. Hieronimus. Aff så een Christen förspensful medt then Waanarten/ Ne divina potestati, sub cuius examine causa adhuc pendet, injuriam facere uideatur, si illius iudicium nostro uellemus iudicio praeuenire. Våtom oss nu icke meradema hos annan/Rom.14:13. Dömer intet för än tilläta/ til then H. Xren kommer/ förmanar Apostelen Paulus 1. Cor. 4: 5.

Then andra Vänsten i theta andra Söda författar Apostelens Ord: Värer icke bedröfwade. Ther medt ogillar han intet the Wrenniskfiorna sin emellan öfwer hwar andra uti hwar danna ödeliga Tilfällen hafwa plåga. Ty öfwer thes Beddän plågar man gråta/ efter han icke mer öfwer lifset/ säger Sorach Cap. 22:10. Håll nåt någrom emellan något luffligt/ troget och städigt Umgänge waret hafwer/ och thet igenom it förliggt Dödsfall uplöst blifwer/ är thet icke öfverlyst at the åter lefde then förra goda Wänkapen åter/ sin troget Kärleek förnimme/ och icke then strax medt sin Wänskap wchleekna låta/ såsom hoes sombligen för en Ståligheet achtat worder/ på hwilkom sannas then gamla Latinske Wersen:

Post mortis morlum vertit dilectio dorfum.

Så snart een medt Mullen hölls/
Strax Kärleek, Trod och Wänckel.

Emot theta förmanar Syr. 3:16. Säandest
Min Son när een döer så begiäat honom och
schy.

Beßlaga tigh såsom then thet stor Sorgh sått
hafwer/ tu skal gråta bitterliga och hierteliga
bedröfwat vara / och Klagograåt hålla thet
effter som han waret hafwer.

Th synnerligen när thenne Skilnan på något ynkeligie Sätt sig til drager och in om Tröskelen och Sängebrådet sig trän ger/ så är råntet Vnder/ at the som närmest medt något sårdeles Kärleek; Vand sammanknytte äro / then sig til Hiertat gå låta. Såsom Patriarken Jacob gjorde. Då han sporde sin Son Joseph ynkeligen vara omkommen/ fick see hans Kiortel medt Blodh öfwer skänke/ och intet annat wetta kunde/ än han aff Wilddiur ihjältsfwen war; Så reeff han sina Kläder/ swepte een Säck om sina Länder och sorgde sin Son i een långan tidh/ Gen. 37: 34.

Men så skola likwål Christet Folk sig vithi sådanna Lägenbeeter gudedeligen förhålla/ så at the mätteligen förja/ och icke alt förmycket öfwer een Dödan gråta/ ty han är til Rod kommen/ Syr. 22: 11.

The skola icke förja som Hedningarna hwilke intet Hopp hafwa/ som Hedningarna hwilke intet Hopp hafwa/ 1. Thels. 4:13. Ty om än een sig mycket och illa skäfwil/ så gör han intet annat/ än upstätter sig emoe H. Xren Gudh som Wrenniskfiorna döo låter/ och Wrenniskfiors Barn til sig kallar/ Plal. 90:3. Han stadar sig stelfwan/ ty ett bedröfwat Sinne vithors for Benen/ Prov. 17:22. aff Sorgh kommer Döden/ och Hiertans Angest förswagar Krafsterna/Syr. 38:18.

Ran och intet thet medt vthråtta/ eller the framledne til Lifsz igen hielpa/ som then H. Läraren Chrysolst. säger. Tameñ mundus desheat omnis, nequaquam
Hom. 4 de penit. Tom. 7

Que arden-
ter diligimus
habita, gravis
ter suspira-
mus amissa.
Greg. moral.

Sed consolati-
tis & eri-
gentis.

Quibus mo-
derationem
luctus suadere
& spes sub-
sequuntur, ex
refuscitatione,
gaudij facere
voluit.

quaquam eum excitabit, Om heela Werlden öf-
wer een Dödan aldrig så mycket sorgde och gråte. så är
omögeligt / at hon än rå honom til lifsz igen winna
kunde. När rå förthen skul wår HERR wåra kärkom-
ne på ett Sätt eller annat igenom Döden oss ifrån ryck-
ker / må man wål förja / så mycket wij wåre förra åbrli-
ga och trogna. Vngänge medh bewissa / men icke öfwer
måttan. Och thet seer Paulus på medh ihenna Orden
Warer icke bedröfwade.

*Quod tribus
argumentis
confirmat.*

1.

*Animarum
immorta-
litate.*

Infrer så bredt medh ihetta tvenne Skäl / medh
hwilka han the sorgbundne / öfwer sina framledne döde-
tröstar.

Thet första tager han off Siälarnas Dö-
deligheet / i thet han säger: Siälen är ännu wthi
honom. Thet är / fast Kroppen han dödh war / så
hafwer lifswäl Siälen waree behållen / och är nu til ho-
nom igen kommen. Thet samma är medh alla gods-
fruchtige Menniskior / igenom hwad Fall och Lögen-
heet theras Lefwerne een Enda tager / så at ehuru ömke-
lig Skilnaden är / blifwer ändogh Siälen ofskadd och
leswande / Kroppen kommer til Jord thet aff han ta-
gen är / men Anden faar til Gudh som honom gif-
wit hafwer / Eccles. 12:7. Ty the råtesfärdigas Siä-
lar äro i Gudz Hand / thet intet Dödzwaal medh
them kommer / Sap. 3:1. Ja / the äro inbundne wthi the
leswandes. Knippa när HERRanom sinom Gudh
1. Sam 25:29. Thetta bekänner och then Christeliga
Kyrkian sig til Tröst öfwer een Menniskia then i
HERRanom dödh är / Apoc. 14:13.

Siälen

Siälen lefwer i Gudz Behagh /
Kroppen öfwer til Dommedagh.
Så skal Gudh honom förklara /
Hans Glädje skal ewigh wara.

Thet andra tager han off Kropparnas Öp-
skändelse / medh the Ord han talar / at Siälen nu
war wthi honom / thet är / ändogh Kroppen wisse-
lig dödh war / så kom lifswäl Siälen til honom igen /
och han wadte leswande. Alls skal thet och see på
then yttersta Dagen. Danse Menniskian för döde-
och Kropparna i Jordene lägges thet efter natur-
lige Wägs förmutnade warda / så skola lifswäl Kropp
och Siäl samman komma / kött och Senor på wåra /
medh Hud öfwer dragne / medh Anda uppblas och så
leswande warda / Ezech. 37:2. seq. Wedy ihetta
höle sig then gudfruchtige Job wthi sin Elende / Cap.
19: 25. thet han säger: Jagh weet at min för-
lossare lefwer / och han skal på sidsione upwäc-
kia migh aff Jordene: Och jagh skal medh
ihesso mine Hud omkladd warda / och skal i
mitte kött så see Gudh. Sådant kommer faller
kött och blodt sållamp för / så at man thet en lätteli-
gen troo kan / såsom the Saduceer i Christi Tid / es
hwad the sågo medh Dönen / eller hwad the hörde medh
Dronen kunde the lifswäl intet i Huswudet så / thet nå-
gon Öpständelse blifwa skulle / såsom Matth. 22:23.
och Actor 23:8. läsa är. Een pore hållar för Öp-
stäth / som the Athenienser Actor 17:23. Een pore wilja
intet wetat / såsom the ogudachtige och sätre Werldenes
D 19. Barn.

Barn om hwilka finnes Sap. 2: 2. Men Esaias Cap. 26: 29. predikar klarliga och säger: Men tñne dö- de skola lefwa / och medh Lefkamen upstå igen. Daniel 12: 2. Månge the som vnder Jordene sofwa liggia / skola upwakna. Och Christus selfwer Joh 5: 28. talar / at alla the som i Griffterna liggia skola höra Gudz Sons Röst / och the som hafwa wäl giorde skola framgå til Lifffsens Upståndelse / men the som hafwa illa giorde til Domsens Upståndelse. Fiducia Christianorum, resurrectio mortuorum, säger Tertull. The dödas Upståndelse / är the bedörf wades Christnes stora Tröst i all Jammer.

Tertull. lib. de Resur. fol. 64.

3.
Mortuorum restitutione.

Thee tredje Argument han indrager at lindra thetas Bedörfwelse medh / war thet / at han hade Ynglingen fram för them lefwande / thet aff the icke lifwet tröstade wordo. Then samme Tröst hafwa ännu alle rättte Christne / som sina kärkompne genom thette timmelige Döden vimbära måste; at the på HERrans tillkommelses Daggh åter skole framhaffde sinom lefwande framståte och igen giffne warda. Thetta hoppet uppehölte then Machabæiske Dwinnan så fast / at ändoggh hon sina Barnsäggh på jämmerlige Sätt dö- das / gaff hon siggh lifwäl til frids / tröstade them hwar effter annan och stte fulla hopp för then yngsta (som då i Dödztozan lägh) vithryckte / medh thesse Ord: Min Son / see på Himmelen och på Jordena och alt thet thet inne är / thetta altsamman hafwer Gudh aff intet giordt och wij Menniskior äro och så giorde. Thersöre fruchtigh intet / vthan döo gärna som tina Bröder. På thet then nådige Gudh tigh medh tina Bröder åter lef-

ter lefwande gör / och der miggh igen gifwer / 2 Macc. 7: 29. See huru artige thet i Patriarens Jacobs Historia affmälät wardet: När han förnam sin Son Joseph igenom ett oseligit Fall dödd wara / togh han thet mächte illa wedh siggh (såsom tilförnde i thetta Predikan förmålt är) så at han intet kunde siggh trösta låta / Gen. 37: 33. Men när han sporde sin Son lefwande / och at han war en förnemd herre wsi Egypti Lande / siggh och så Wagnarna som Sonen sandt hafwer sin Faer medh hämpta / så wardt hans Ande lefwande i honom / och sade: Jaggh hafwer noggh at mitt Son lefwer / iaggh wil nu fara bort och see honom. Gen. 45: 26. Äfwen then Hoga nat finne the gudfruchtige aff sine öfkelige på then yertsta Dagen / hwilkom the någon Tidh / genom then timmelige Dödsens Infall / fränstilde warer / och i medler tidh icke vthan Suckan och Dwidå åttäntt hafwa / at the då them lefwande igen see så / thet aff Glädjen skal hödre blifwa / än någon tidh Sorgen öfwer thetas Bortmistning warer hafwer. Ly för Gudh är Glädje tilspillet och ett lustigt Wäsende ewionerliga / Psal. 16: 11.

Hwillet off allom / spinnerligen nu thesse högt bedörfwade Föräldrarna / nådeligen för- låne Gudh war HERre igenom sin Son Iesum Christum Amen
A M E N.

Barn om hvilka Jones Sap. 21. Men Pius
ad. 9. predilar kärliga och säger: Men sijn
de stola lesna/ och medh Lesamen vplige
Daniels: 1. Många the som veder Jeds
sörva liggia / stola nyvafna. Och D
sijner Joh. 122. talat/ at alla the som
lugga stola böra Sins Sösk och h
mål gode stola fram på til Sjffers
the som höra illa goede til Domens
Fiducia Christianorum, resurrecio mortu
siger Terrull. The dodos Vpländelse
watos Christus foru Trösk i all Jämner.
Det tredje Argument han indraget at
thens Dödsdöde och / var the / at
Vnslingen fram för them lesvande /
ide liget tröskade wordo. Men samma
luna alle rättu Christus / som sina kätter
thens timmelige Döden vörbära mätte. at
rens tillommeses Dögh åter stole fram
lesvande fram till och igen gifre mätte.
Hoppet vörbör the Madabacke Döden
at ändogh hon stas Vörbör på jämnelige
dos gaff hon sigh i stösk / tröskade
effter annan och stit fulla Hopp för the
i Dödsrogan lägh / vörbör medh the
Son ser på himmelen och på Jorden och
inne är rätta alsfamman höver Gud
och m. Wenusthor äro och så gjerte. D
ta sigh intet / vthan dö garna som in
then nådige Gudh sigh m. tina Dö

ter lesvande gör/ och ider migh igen giftver/
2. Maec. 7:29. See/ huru artigt thet i Patriarkens
Jacobs Historia affmålats warder: När han förnam
sin Son Joseph igenom ett faseligit Fall dödd vara/
togh han thet mähta illa wedh sigh (säsom tilförende i
thenna Prediklan förmålt är) så at han intet kunde sigh
trösta låta/ Gen. 37:33. Men när han sporde sin Son
lesvande/ och at han var en förnemd Herre vthi Egy
pti Lande/ sägh och så Wagnarna som Sonen sände
hafwer sin Faer medh hämpta/ så warder hans An
de lesvande i honom/ och sade: Jagh hafwer
nogh at min Son lesver/ iagh wil nu fara
bort och see honom/ Gen. 45:26. Afwen then Huga
nat finne the gudfruchteige aff sijne älskelige på then y
tersta Dagen/ hwilkom the någon Tidh/ genom then
timmelige Dödsens Infall/ fränskilde waret / och i
medler tidh icke vthan Suckan och Dwijda ätänke haf
wa/ at the så them lesvande igen see så/ ther aff Gläd
jen skal större blifwa / än någon tidh Sorgen öfwer
theras Voremistning waret hafwer. Ly för Gudh
är Glädje tilfyllest och ett lustigt Wäsende ewinner
liga/ Psal. 16: 11.

Hvilket oss allom/ synnerligen nu thesse högt
bedröfwade Föräldrarna/ nådeligen för
låne Gudh wår HERre igenom sin
Son Jesum Christum/ Amen
A M E N.

Venerabili & Clarissimo Viro,
M. STEPHANO GALLIO,

S. R. M. ti à concionibus aulicis, amico
suo singularitèr colendo,

Dum hanc sacram funebrem orationem tuis subijce-
ret exprimentam.

Sunt qui cum superis lites & iurgia sumunt
Cur multis facilem concedant funeris horam
Crudelesque modos alijs decernere, terris
Cedendi, soleant; dubij cur talia fiant.
Cernimus insanis veluti perit unus in undis,
Alter flammato consumitur igne, veneno,
Tertius efficitur, nimio pars interit aestu,
Frigore perduntur multi, multosque ruina
Involvit, qualem miseranda calabria nuper
Sensit, quæ insolito concussa tremore perirat,
Hunc vesana fames vivis subducit, & illum
Mellifluus lapidusque cibus morientibus addit.
Invenit, ut ferè quothomines, tot sint pereundi
Diversa variæque viae.

Sed ratione caret talis querimonia, quæso
Quid referat seu cirvo à gradiaris arenâ
Seu planâ faciliq; viâ, si terminus idem
Ac idem maneat te fructus, jura quietis

Quando peractum iter est, vobis equalia fient.
Hac monstras GALLI, lingua sermoneque sacro,
Quo multis medicinam animis, multoque dolori
Antidotum præbes, hæc gloria, STEPHANE, ve-
stra est.

Erigere infirmos, ac consolariet ægros.

Scriptis

A. Schæder.

17. *Handwritten notes in Latin and German, including names like 'Para Kortman' and 'Ulrica'.*